

Hyvinvointisuunnitelmien vuosiraportti 2025

**Laaja hyvinvointisuunnitelma
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma
Kulttuurihyvinvointisuunnitelma
Liikuntasuunnitelma**

LOHJAN KAUPUNKI / 2025

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	3
2. LAAJA SEKÄ LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA.....	3
2.1 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAKENTEET JA JOHTAMINEN	4
2.2 VÄESTÖ- JA PERHERAKENNE SEKÄ ELINOLOT LOHJALLA	7
2.3 IHMISSUHTEET	12
2.4 OPPIMINEN JA TYÖ	21
2.5 TURVALLISUUS.....	31
2.6 TERVEYS	40
2.7 OSALLISUUS	53
2.8 LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA TOIMINTASUUNNITELMA	61
3. KULTTUURIHYVINVOINTISUUNNITELMA	74
4. LOHJAN LIIKUNTAOHJELMA	79
4.1 LIIKUNTAYMPÄRISTÖ	79
4.2 LIIKUNTAPALVELUT.....	83
4.3 TALOUS.....	87
4.4 HENKILÖSTÖ	88
4.5 VIESTINTÄ, OSALLISTAMINEN JA VUOROVAIKUTUS.....	89
5. LIITTEET	91

1. JOHDANTO

Kuntalain (410/2015, §1) ja Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021, §6) mukaan kunnan tehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Ensisijaisesti kunnalla on vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, §6) velvoittaa kuntaa seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus- ja suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa. Lohjan kaupungin koko väestöä koskeva Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2025, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025, Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2023–2025 ja Liikuntaohjelma 2025 hyväksyttiin valtuustossa 14.6.2023. Tämä asiakirja on kyseisiä suunnitelmia koskeva vuosiraportti, jossa kuvataan suunnitelmissa asetettujen tavoitteiden ja niitä tukevien toimenpiteiden toteutumisesta kesästä 2024 syksyyn 2025.

Lakisääteisten suunnitelmien (Laaja hyvinvointisuunnitelma sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma) vuosiraportti on osin yhteisten teema-alueiden, tavoitteiden ja mittareiden johdosta yhdistetty samaan osioon, Kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja Liikuntaohjelman raportit esitetään omina kokonaisuuksinaan. Seurannan kuvauksessa nostetaan esille merkittävimpiä muutoksia väestön hyvinvointia kuvaavissa tilastoissa, jotka löytyvät kokonaisuudessaan taulukkomuotoisina raportin liiteosiosta (tilastot pääsääntöisesti vuosilta 2024–2025). Jokaisen teemaosion jälkeen on myös nostettu esille muutamia osioita koskevia keskeisiä onnistumisia sekä niitä asioita, joihin suunnitelmakaudella tulee erityisesti panostaa, jotta asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelma on osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Lapsiystävällinen kunta –malli antaa työkaluja lasten oikeuksien edistämiseksi kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä. Lapsiystävällinen kunta -työlle määritellyt tavoitteet ja tavoitteille määritellyt mittarit antavat tietoa lasten oikeuksien edistymisestä kunnassa.

2. LAAJA SEKÄ LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

2.1 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAKENTEET JA JOHTAMINEN

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA				
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAKENTEET JA JOHTAMINEN				
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kunnan yhteinen tehtävä				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Resurssit ja rakenteet mahdollistavat suunnitelmallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista rekrytoimalla vakituinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä täytetty.	valmis	Heinäkuusta 2024 alkaen tehtävää on hoitanut vakituksessa työsuhteessa oleva hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattori.
	Varmistetaan, että kunnan hyte-työn rakenteet (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö, järjestöyhteistyö) mahdollistavat sujuvan yhteistyön ja	Kunnan ja hyvinvointialueen välisen hyte-työn rakenteet ja vastuut kuvattu. Riittävä henkilöstöresurssi laadukkaaseen yhteistyöhön varmistettu.	käynnissä/jatkuva	Organisaatiolle luotiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn rakenteet. Lisäksi nimettiin rakenteisiin liittyvät keskeiset henkilöt. Yhteistyö kunnan toimijoiden välillä on säännöllistä ja koko ajan kehittyvää. Yhteistyö hyvinvointialueen muiden kuntien kanssa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön näkökulmasta. Kaupunkirakenne tekee yhteistyötä palvelutonttien luovutuksessa ja poikkeamispäätösmenettelyssä hyvinvointialueen kanssa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
	toiminnan kehittämisen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden laadullinen itsearviointi Hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa		Työllisyyspalvelut tekevät asiakasohjauksen suhteen moniammatillista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueen rakenteissa ja henkilöstöresursseissa tapahtuneet muutokset vaikuttavat yhä yhteistyön toimivuuteen kunnan ja alueen välillä. Vakinaistettu henkilöstöresurssi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoimiseen kaupungin sisäisten toimijoiden välillä sekä alueellisen työn edistämiseen vahvistaa kaupungin lakisääteisten tehtävien toteutumista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden itsearviointi on jatkuvaa. Vuosiraporttien laatimisen yhteydessä hyvinvointityötä suunnitteleville tahoille kertyy tietoa toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden lisäksi kaupunkiorganisaation sisäisistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn toimivista rakenteista ja kehityskohteista. Kooste niistä kirjataan vuosiraporttiin teemaosioden alle "erityisesti panostettavaa" otsikkoon.
	Kehitetään HYTE-tietojohdantamista kunnassa ja yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa	Länsi-Uudenmaan Hyvinvointitieto-hankkeeseen osallistuminen	valmis	Lohja jatkaa osallisena Länsi-Uudenmaan hyvinvointitieto (lyh. HyteData) -projektissa aloitettua kehitys- ja yhteistyössä vuoden 2026 loppuun. Projektissa tullaan toteuttamaan erilaisia hyte-tiedon tuottamiseen, hyödyntämiseen, tiedolla johtamisen kehittämiseen ja data-analytiikkaan liittyviä kehitystoimia. Lohjan kaupungilla on edustus hankkeen ohjausryhmässä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
	Vahvistetaan kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi nimeämällä järjestöyhteistyöstä vastaava	Järjestö yhteistyön koordinoinnista vastaava on nimetty ja järjestöyhteistyötä tehdään säännönmukaisesti	käynnissä/jatkuva	Järjestötyötä tehdään osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä henkilöstöresurssin sallimissa rajoissa. Vuoden 2025 alusta otettiin käyttöön Hyte-status, joka mahdollistaa lohjalaisille yhdistyksille ja järjestöille maksuttomia kokous- ja kokoontumistiloja. Statukset myöntää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto.
Kaupungin henkilöstön työhyvinvointi mahdollistaa laadukkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen	Tuetaan ja vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia työhyvinvointi-suunnitelman mukaisesti	Työhyvinvointi kyselyn tulokset	käynnissä/jatkuva	Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin työhyvinvointisuunnitelman mukaisin toimenpitein mm. kehittämällä henkilöstön perehdytystä, vahvistamalla esihenkilöiden valmiuksia Lohjan Academy esihenkilöperehdytyksillä sekä perustamalla toimialakohtaiset työhyvinvointiryhmät. Kaupunkirakenteessa otettiin käyttöön Aarni-työkykyjohtamisen (2024–2025) pilotin päättymisen jälkeen työkykyä edistäviä toimenpiteitä. <i>Vuonna 2024 kaupunkitasoinen työhyvinvointikyselyn vastausaktiivisuus 72 % (vuonna 2023: 73,9 %). Esihenkilöille suoritettun työhyvinvointikyselyn vastausaktiivisuus oli 86,3 %. Selvää kasvua oli suositteluprosentissa (suosittelisitko nykyistä työpaikkaa tuttavillesi: vuonna 2024: 76 %, vuonna 2022: 66 %).</i>

Onnistumiset:

- Kokoaikainen ja vakinainen resurssi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointiin palkattiin heinäkuussa 2024 Lohjan kaupunkiorganisaatioon.
- Kaupungin sisäiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vakiintuneet rakenteet mahdollistavat yhteistyön vahvistamisen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden yhdyspintoimijoiden kanssa.
- Lohja jatkaa osallisena Länsi-Uudenmaan hyvinvointitieto (lyh. HyteData) -projektissa, joka vahvistaa tiedolla johtamisen kehitys- ja yhteistyötä.
- Maksuttomat kokous- ja kokoontumistilat vuoden 2025 alusta Hyte-statuksella lohjalaisille yhdistyksille ja järjestöille.

Panostettava erityisesti:

- Yhteistyön vahvistaminen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

2.2 VÄESTÖ- JA PERHERAKENNE SEKÄ ELINOLOT LOHJALLA

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA				
VÄESTÖ- JA PERHERAKENNE SEKÄ ELINOLOT LOHJALLA				
Yhdenvertaisuus ja elinvoimaisuus ovat kestävän kasvun mahdollistajia				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TIILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Alueelliset ja väestöryhmittäiset hyvinvointierot vähentyvät	Kohdennetaan laaja-alaisia hyvinvointitoimia erityisesti niille alueille, joilla hyvinvointimittarit osoittavat sille olevan tarvetta	Toteutuneiden hyvinvointitoimien määrä/ alue Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin elinoloja kuvaavat mittarit	käynnissä /jatkuva	Lapsiystävällinen kunta -työssä edistetään alueellista yhdenvertaisuutta. Seuranta ja arviointi tapahtuu osana lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelmaa. Perusopetuksen hanke- ja erityisavustukset edistävät alueellista yhdenvertaisuutta. Asukkaiden osallisuutta edistävien toimintamallien kehittämisessä huomioidaan alueellinen yhdenvertaisuus. Valtion erityisavustus (tasa-arvoraha) kohdennettiin keväällä 2025 yksiköihin lasten tuen tarpeen perusteella. Reuna-alueiden palveluiden järjestämisessä on huomioitu henkilöresurssi (Koisjärven päiväkotit ja Karjalohjan esiopetusryhmä). Myös erityisopettajan tunteja on kohdennettu tarvelähtöisesti yksiköihin.
	Vahvistetaan haavoittuvimmassa asemassa olevien asukkaiden tukea	Haavoittuvimmassa asemassa olevien asukkaiden tukitoimien toteutuminen Hyvinvointi-	käynnissä /jatkuva	Lapsiystävällinen kunta -työssä edistetään haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tunnistamista ja osallisuuden vahvistamista. Erityiskasvatuksen ja -opetuksen resursseja kohdennetaan tarvelähtöisesti. Nuorisotyön erityispalvelut kohdentavat palvelut kyseiselle kohderyhmälle.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
		kertomuksen vuosiraportin elinoloja kuvaavat mittarit		Toimintarajoitteisille lapsille ja nuorille järjestetään maksuttomia harrastuksia ja kuljetusta harrastukseen koulupäivän jälkeen. Vähävaraisille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus maksuttomiin harrastuksiin koulupäivän yhteydessä. Vähävaraisten aikuisten harrastustoimintaa tuetaan Kaiku-kortilla. Vuoden alusta työllisyyspalveluiden siirtyessä kaupungin vastuulle vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien asemaa on tuettu. Työllisyyspalveluissa on kiinnitetty erityistä huomiota pitkäaikaistyöttömiin asiakkaisiin paneutumalla jokaisen tilanteeseen henkilökohtaisesti. Palveluissa on painotettu työkykyosaamista ja asiantuntevaa palveluohjausta. Työllisyyspalveluissa on kehitetty palveluita ja toimintatapoja, joilla pystytään tukemaan asiakkaiden erilaisia tarpeita. Työllisyysalueen toimintaa johtava työllisyys- ja elinkeinolautakunta päätti keväällä 2025 Lohja-Karkkila työllisyyspalveluiden palkkatukilinjauksista vuoden 2025 osalta, jotta palkkatukien myöntäminen voi jatkua harkinnanvaraisesti. Lisäksi kaupunki on ottanut käyttöön Lohja-lisän, joka tukee heikossa työmarkkina-asemassa olevien lohjalaisten työllistymistä. Maahanmuuttajien kotoutumisohjelma ei ole voimassa. Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen sisällytetään hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2029. <i>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden määrä lapsiperheistä on vähentynyt (2024, 2,2 %). Määrä on vähäisempi kuin Länsi-Uudellamaalla keskimäärin (-0,8 %).</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Kunnan yleinen pienituloisuusaste on ollut nousussa 2020 –luvun, vuonna 2023 10,6 %. Osuus on vähäisesti suurempi kuin Länsi-Uudellamaalla keskimäärin (0,3 %). Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64- vuotiaiden määrä on vähentynyt (2024: 2,1 %). Määrä on vähäisempi kuin Länsi-Uudellamaalla keskimäärin (-0,3 %). Lastensuojeluilmoitusten määrä on noususuuntainen. Joka kuudennesta 0–17-vuotiaasta on tehty lastensuojeluilmoitus (2024 16 %). Määrä on suurempi kuin Länsi-Uudellamaalla keskimäärin (+6,5 %). Vieraskielisten (6,8 %) ja ulkomaalaistaustaisten (7,0 %) asukkaiden osuus nousussa kuten koko maassa vuonna 2024.
Kunnan ja väestö rakenteen elinvoimaisuus lisääntyy	Tuetaan uutta yritystoimintaa työpaikkaomavaraisuuden nostamiseksi	Työpaikkaomavaraisuus / työpaikkojen määrä	käynnissä /jatkuva	Työpaikkaomavaraisuus ja työpaikkojen määrä hieman laskenut kesästä 2024 vuoteen 2025. Lohjalla perustettiin vuonna 2024 yrityksiä 293 kappaletta. Lopettaneita yrityksiä oli 218. Nettomääräinen kehitys +75. 2020-luvun aiempina vuosina perustettujen määrä on vaihdellut 300–350 välillä, joten perustettujen määrä jäi jonkin verran alemmaksi. Aloittaneiden yritysten määrään vaikuttaa haastava taloustilanne. Vastaavasti lopettaneita yrityksiä oli jonkin verran enemmän viime vuosiin verrattuna. Yritysmäärän kehitys oli kuitenkin edelleen +merkkinen. Yritysten kokonaismäärä on noin 4 700. Perustetuista yrityksistä YritysLohjan kautta perustettuja oli 48 kappaletta eli 16,38 %. Yritysneuvonta käynnistyi vuoden alussa, joten ensimmäiset yritykset YritysLohjan toimesta pääsivät uunista ulos maaliskuussa. Vuoden aikana YritysLohjan aloittavan yrittäjän palvelun piiriin tuli yhteensä 123 yritysidea eli yksittäistä tapausta, joissa on suunniteltu yrityksen perustamista. Näissä tapauksissa asiakkaita oli 134 eli joissakin tapauksissa mukana on useampi kuin 1 henkilö.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Yritysideoiden määrä kertoo myös, että merkittävä määrä ei ole vielä yritystään perustanut tai hankkeesta on luovuttu. Pääosin aloittavat yrittäjät käyvät neuvonnassa 1–3 kertaa / yrittäjä. Asiakkaista naisia on 53 prosenttia ja miehiä 47 prosenttia. Ikäjakauman osalta 24–45-vuotiaita on yli puolet asiakkaista, 53 prosenttia. Asiakkaista noin kolmannes (34 %) toimii yksityisen työnantajan palveluksessa ja työttömänä on noin 20 prosenttia. Maahanmuuttajia asiakkaista on 11 prosenttia (15 asiakasta). YritysLohja on lähettänyt vuoden aikana onnittelukortin kaikille yrityksen perustaneelle lähes 300 yrittäjälle.
	Tuetaan perheen molempien aikuisten työllistymistä monipuolista yritysraennetta vahvistamalla.	Yritysrakenteen monipuolisuus: työpaikkojen jakautuminen toimialoittain	käynnissä /jatkuva	Lohjalla on hyvin monipuolinen yritysraenne toimialojen osalta. Vuonna 2024 perustettujen yritysten kolme isointa toimialaa: Asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen, muu liikkeenjohdon konsultointi, moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus.
	Tuetaan yritysten omistajanvaihdoksia paikallisen yritystoiminnan jatkumiseksi	Yritysten omistajanvaihdosten määrä	käynnissä /jatkuva	Yritysten omistajanvaihdosten määrästä ei löydy tilastotietoa. Yrityksille on järjestetty vuosittain infotilaisuus teemalla omistajanvaihdos. Omistajanvaihdoksiin liittyen on mahdollisuus saada neuvontaa myös yritysneuvonnasta.
	Tuetaan osaamisen siirtoa yrityksissä mestari -kisäli -perinteen hengessä.	Yritysten oppisopimus-koulutusten määrä	käynnissä /jatkuva	Ajalla 1.6.2024 - 7.5.2025 on alkanut yhteensä 110 oppisopimuskoulutusta (28 eri tutkintoalaa) Lohjalla sijaitsevilla työnantajilla. Yrityksille suunnatuissa tilaisuuksissa on kerrottu oppisopimuskoulutusten mahdollisuuksista yhteistyössä Luksian kanssa.

Onnistumisia:

- Vähävaraisille lapsille ja nuorille mahdollisuus maksuttomiin harrastuksiin koulupäivän yhteydessä
- Vähävaraisten aikuisten harrastustoiminnan tukeminen Kaiku-kortilla.
- Yritysmäärän kehitys oli +merkkinen. Lohjalla on hyvin monipuolinen yritysraenne toimialojen osalta.

- Työllisyysalueen toimintaa johtava työllisyys- ja elinkeinolautakunta päätti keväällä 2025 Lohja-Karkkila työllisyyspalveluiden palkkatukilinjauksista vuoden 2025 osalta, jotta palkkatukien myöntäminen voi jatkua harkinnanvaraisesti.

Panostettava erityisesti:

- Haavoittuvassa asemassa olevien tunnistaminen ja tavoittamisen vahvistaminen.
- Maahanmuuttajien kotoutumisohjelma ei ole voimassa.

2.3 IHMISSUHTEET

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA
IHMISSUHTEET
Jokaisella lohjalaisella on kokemus yhteenkuuluvuudesta ja toimivista sosiaalisista suhteista.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Yhteisöllisyys nähdään voimavarana ja yksinäisyys koskettaa yhä harvempaa	Viestintää ja ohjausta vahvistamalla mahdollistetaan kohtaamisia ja vertaistuen saavutettavuutta kaikille väestöryhmille	Viestinnän ja ohjauksen toimet Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin yksinäisyyden kokemusta kuvaavat mittarit	käynnissä /jatkuva	Huhtikuussa 2024 Lohjan kaupungin verkkosivuilla otettiin käyttöön uusi ääni- ja käännöspalvelu viestinnän saavutettavuuden ja monikielisyyden parantamiseksi. Lohjan kaupunki julkaisi ensimmäisen kuntalaisten tiedotuslehden kesäkuussa. Tiedotuslehti julkaistaan kaksi kertaa vuodessa. Lehden tavoitteena on saavuttaa yhä useampi asukas, vapaa-ajan asukas, yrittäjät ja muut sidosryhmät. Lehdessä tuodaan esille kaupungin toimintaa ja palveluita mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Lehti jaetaan kaikkiin mahdollisiin lohjalaisiin kotitalouksiin. Lehden voi myös hakea kirjastoista ja tarvittaessa viestintä postittaa lehden. Kaupungin edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti Hyvinvointipalvelut ja Omaperhe-verkkosivuston kehittämiseen palveluohjauksen tehostamiseksi hyvinvointialueen johdolla. Hyvinvointipalvelut -verkkosivuston hakukone avattiin tammikuussa 2025. Lasten, nuorten ja perheiden alueelliset palvelut saatetaan Hyvinvointipalvelut -verkkosivustolle, Omaperhe-verkkosivusto palvelee edelleen kuntalaisia (artikkelisisällöt ja kansalliset matalan kynnyksen sähköiset palvelut).

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Kolmannen sektorin toimijoille on järjestetty Järjestötoiminta näkyväksi -ilta keväällä 2025. Illan aikana esiteltiin alustoja, joilla järjestöt voivat tiedottaa toiminnastaan mm. Hyvinvointipalvelut - verkkosivuston hakukone. Useiden järjestöjen ja muiden toimijoiden oman toiminnan viestintään tarkoitettujen alustojen rinnakkainen käyttö vaatii koulutusta ja käyttöönoton harjoittelua. Varhaiskasvatuksessa on ohjeita ja lomakkeita englanniksi ja muilla kielillä. Kieli- ja kulttuuriopettaja. Tukimateriaalia jaetaan monikielisesti.
	Kehitetään matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja -toimintaa kaikille väestöryhmille reuna-alueet huomioiden	Kohtaamispaikkojen ja -toimintojen määrä Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin yksinäisyyden kokemusta kuvaavat mittarit	käynnissä/jatkuva	Kohtaamispaikkoja ja toimintoja selvitettiin kehittämistä varten. Kartoittamisen pohjalta nykyisiksi matalan kynnyksen kohtaamispaikoiksi tunnistettiin mm. avoimet päiväkodit, varhaiskasvatuksen perhepolkumalli, Lohjan harrastamisen mallin kerhot, Nuorisotilat ja HitPoint -pelitila, toimintakeskus Harjula, Ohjaamo, Nuorisotyöpaja Tuuma. Nuorisotyö järjestää myös kohdennettua ryhmätoimintaa mm. sateenkaareville, jännittäjille ja yksinäisille. Kaupunkiympäristöön lisättiin levähtämisen mahdollistavia puistonpenkkejä. Kuntalaiset osallistuivat penkkien sijoituspaikkojen valintaan. Gunnarlan leikkipuiston avajaiset syksyllä 2025. Aurlahteen avattiin kesällä 2025 saunamaailma, joka koostuu kahdesta ympärivuotisesti käytössä olevasta konttisaunasta. Aurlahteen on rakennettu myös esteetön uimapaikka. Osallistuvan budjetin äänestyksessä keväällä 2024 eniten ääniä keräsi vesiliukumäki Aurlahteen. Liukumäki asennettiin kesällä 2024. Lohjan kaupunki ja Espoon mielenterveysyhdistys EMY ry tekevät yhteistyötä Länsituuli - kehittämishankkeessa huhtikuusta 2024

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				maaliskuuhun 2027. Kaupunki mahdollistaa kokoontumistilan mielenterveyttä tukevalle ja osallistujille maksuttomalle ryhmätoiminnalle. Vuoden 2025 alusta käyttöön otettu Hyte-status mahdollistaa lohjalaisille, yleishyödyllisille yhdistyksille maksuttomia kokoontumis- ja kokouspaikkoja eri puolilla Lohjaa. Statuksia on myönnetty 10/2025 31. Yhdistysten voivat varata käyttöönsä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tiloja, Sibelius-salia ja kesästä 2025 alkaen myös Järjestöjen ja yhdistysten taloa (ent. Maksjoen koulu) ja Kässän taloa. Mäntynummen ja Saukkolan tilapäisten nuorisotilojen toteuttamisesta päätettiin. Saukkolan tilat otetaan käyttöön syksyllä 2025. Walkers-bussi kokeilujaksolla syksyllä 2025 Lohjalla (Aseman Lapset), ja Wauton käyttöön otosta sovittu bussijakson jälkeen toteutuvana.
	Edistetään yhteisöllisyyttä mahdollistamalla ylisukupolvisia kohtaamisia (tilat, tapahtumat)	Ylisukupolvisten tilojen ja tapahtumien määrä	käynnissä/jatkuva	Sivistys-toimialan Hyvinvointia yhdessä -kyläillat suuntautuivat Lohjan keskustan tuntumaan; Mäntynummelle, Virkkalaan ja viimeisenä keskustaan. Kyläiltojen jatkosta päätettiin kaupungin johtoryhmässä arvioinnin pohjalta, toteutetaan jatkossa valtuustokausittain.
		Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin yksinäisyyden kokemusta kuvaavat mittarit	käynnissä/jatkuva	Factory by the Lake –tapahtuma järjestettiin kesällä 2024 ensimmäistä kertaa Pitkäniemessä. Tapahtuma toi yhteen eri ikäisiä ihmisiä. Kävijöitä oli kahden päivän aikana noin 8000. Tapahtuma sai jatkoa syksyllä 2025, kävijöitä noin 6000. Harjun alueen kehittämisestä laadittiin kaksi suunnitelmaa, joiden pohjalta yleissuunnitelma toteutettiin. Suunnitelman pohjalta käynnistetään alueen tarkempi suunnittelu ja toteutus. Aasikkaat

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				kommentoivat suunnitelmaluonnosta sähköisellä kyselyllä. Paikalliset urheiluseurat osallistuivat suunnitelmaprosessiin. Porlan alueen yleissuunnitelma hyväksyttiin. Suunnitelman edistäminen jatkui vuoden 2025 ajan. Torin alueen kaavamuutoksesta kuultiin asukkaita. Kaavamuutoksesta on järjestetty myös kaavailtoja asukkaille, toimijoille ja muille kaavoituksesta kiinnostuneille, jossa on ollut mahdollisuus tutustua sillä hetkellä käsittelyssä olevien kaavojen aineistoon sekä tavata kaavoittajien lisäksi myös kaupungin muita asiantuntijoita, hankkeiden konsultteja ja vetäjiä. Maksjoen koulun muuntaminen Järjestöjen ja yhdistysten taloksi eteni. Tilojen käyttöönotto tapahtui kesän 2025 aikana. <i>Noin 5 % alakouluikäisistä tuntee itsensä usein yksinäiseksi, vaikka kaikilla hyvä ystävä. Nuorten kokemus yksinäisyydestä on laskusuunnassa. Aikuisten miesten kokemus yksinäisyydestä on lisääntynyt, 20–64-vuotiaista miehistä Länsi-Uudenmaan alueella 20,2 % kokee yksinäisyyttä, koko maan vastaava osuus 15,9 %.</i>

Onnistumisia:

- Lohjan kaupungin verkkosivuilla otettiin käyttöön uusi ääni- ja käännöspalvelu viestinnän saavutettavuuden ja monikielisyyden parantamiseksi.
- Vuoden 2025 alusta käyttöön otettu Hyte-status mahdollistaa lohjalaisille, yleishyödyllisille yhdistyksille maksuttomia kokoontumis- ja kokouspaikkoja eri puolilla Lohjaa.
- Lohjan kaupunki julkaisee kuntalaisten tiedotuslehteä kaksi kertaa vuodessa

- Harjun alueen kehittämisen yleissuunnitelma toteutettiin
- Factory by the Lake –tapahtuma järjestettiin kesällä 2025 toista kertaa Pitkäniemessä. Tapahtuma tuo yhteen eri ikäisiä ihmisiä.

Panostettava erityisesti:

- Useiden järjestöjen ja muiden toimijoiden oman toiminnan viestintään tarkoitettujen alustojen rinnakkainen käyttö vaatii koulutusta ja käyttöönoton harjoittelua

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA				
IHMISSUHTEET				
Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus onnellista elämää tukeviin ihmissuhteisiin, jotka vastaavat hänen tarpeitaan ja toiveitaan.				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Tunne- ja vuorovaikutustaitoja edistetään ja yhteisön voimaa vahvistetaan yksin pärjäämisen sijaan	Vahvistamme lasten ja nuorten kasvu ympäristöissä systemaattisesti ja suunnitelmallisesti tunne- ja vuorovaikutustaitoja	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä vertaistuen rakenteissa olevat toimintamallit	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa edellytettiin tunnetaitomateriaalin käyttämistä (esiopetuksen ryhmissä on käytössä Fun Friends tai muu vastaava tunnetaitomateriaali sekä suomen- että ruotsinkielisenä). Fun Friends -materiaalin käyttöön koulutettiin kaikki materiaalia käyttävät esiopettajat. KasvuVauhdissa –hankkeen sivusto oli henkilöstön käytössä. Sivustoa ylläpidetään vuoden 2025 loppuun saakka. Sivusto sisältää materiaalia varhaiskasvatuksen tuen toteuttamiseen sekä mm. lapsen hyvinvoinnin tukemisen menetelmäoppaan. KouluKunnossa-hankkeen esi- ja perusopetukseen tuotettu materiaali tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemiseen oli käytössä. KouluKunnossa –sivustoa ylläpidetään ainakin vuoteen 2030 saakka.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				Perusopetuksen yhteinen yhteisöllisen opiskeluhoollon hyvinvoinnin vuosikello oli käytössä. Lisäksi kouluilla oli hyvinvointia tukevana rakenteena käytössä hyvinvoinnin vuosikello.
	Rakennamme yhteisöllisyyttä ylisukupolvisesti		käynnissä/jatkuva	Sivistys-toimialan Hyvinvointia yhdessä -kyläillat suuntautuivat Mäntynummelle, Virkkalaan ja viimeisenä keskustan alueelle. Kyläiltojen jatkosta päätettiin kaupungin johtoryhmässä 5/2025. Osallistuvan budjetoinnin ideoita kerättiin kuntalaisilta yhteisöllisyyssteemalla. Äänestyksen pohjalta vuoden 2025 aikana toteutettavat kohteet ovat vähävaraisten ja yksinäisten jouluruokailu, torin elävöittäminen sekä ulkoliikuntalaitteet Muijalaan, Gunnarlaan, Lempolaan, Sammattiin ja Virkkalaan.
	Järjestämme vertaistukea eri ikäisille ja eri taustaisille lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille	Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -ei yhtään läheistä ystävää/ hyvää kaveria -tuntee usein itsensä yksinäiseksi	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tueksi laadittua suomi toisena kielenä -opetuksen sivustoa pedanetissa päivitettiin. Harrastamisen Lohjan mallin maksuttomat harrastukset tavoitti yli 1000 peruskoululaista lukuvuonna 2024–2025. Lukiolla tehostettiin yhteisöllistä toimintaa tämän lukuvuoden aikana. Toteutettiin olohuonetoimintaa ja yhteisöllinen illanvietto nuorten kanssa (tuparit ja 110-vuotisjuhla). Koululla on oma kuntosali. Hit Point NuoriLohjan ja seurakunnan ylläpitämä pöytäpelitila kohtaamispaikkana tavoitti vuonna 2024 kuukausittain runsaat 100 kävijää (7–29 –vuotiaiden osuus kävijöistä 78 %). Hit Point –pelitilan jatko varmistui. Nuorisotyö järjesti ryhmätoimintaa sateenkaareville, yksinäisille ja jännittäjille.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				Liikuntatiloja avataan nuorten käyttöön viikonloppuillaisin Liikuntakeskuksen ja nuorisotyön yhteistyöllä. Kokeilu toteutuu marraskuussa 2025. <i>Vuoden 2023 kouluterveyskyselyyn vastanneista nuorista noin joka kymmenes oli vailla yhtään läheistä ystävää, vuoden 2025 kyselyssä vailla läheisiä ystäviä on harvempi nuori.</i> <i>Yksinäisyyden kokemus on taittunut laskusuuntaan yläkouluikäisillä ja toisella asteella opiskelevilla.</i>
	Vanhemmuuden tuki näyttöön perustuvilla toimintamalleilla	Vanhemmuuden tuen toimintamallit, toteutuminen ja saavutettavuus Palautekyselyt toiminnan yhteydessä	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksessa linjattiin, että kaikissa yksiköissä järjestetään vähintään yksi vanhemmuutta tukeva tilaisuus huoltajille, Perhepolku-mallin mukaiset vanhempainillat yhtenä toteuttamisvaihtoehtona.
Rakennetaan kattava tuki vanhemmuuden eri vaiheisiin näyttöön perustuvia toimintamalleja ja vertaistukea hyödyntäen	Erityistä huomiota kiinnitetään nuorten vanhemmuuteen ja haastavassa elämäntilanteessa olevien vanhemmuuden tukemiseen	Lapset SIB-hankkeen perheen koettu hyvinvointi (Tulostähti) Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit: keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa	käynnissä/jatkuva	Lapset SIB-ohjelmassa on mukana 96 lasta perheineen (10/2025). Uusia lapsia otettiin mukaan ohjelmaan vuoden 2024 loppuun saakka. Ohjelmassa olevien perheiden koettu hyvinvointi on lisääntynyt ohjelman aikana merkittävästi erityisesti vanhemman oman hyvinvoinnin, lasten tunne-elämän ja ihmissuhteiden osalta. Keväällä 2025 julkaistiin Lapset ja nuoret SIB toimintasuositus nepsylasten ja –perheiden vaikuttava tukeminen. Toimintasuositusta on tehty tutuksi Lohjan kaupungin ja hyvinvointialueen toimijoille. Tuki vanhemmuuden vahvistumiseen ja vertaistuki ovat osana vaikuttavaa palvelukokonaisuutta.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				Perusopetuksessa järjestettiin kaksi kaupungin yhteistä vanhempainiltaa ajankohtaisilla nuorten maailman ilmiöteemoilla: päihteet, katuväkivalta, somemaailma, kiusaaminen, ilkivalta. Tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä poliisin, seurakunnan, Lohjan koulujen vanhempainyhdistykset ry:n ja nuorisotyön kanssa. <i>Yläkouluikäisten keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa ovat pysyneet kolmen viimeisen kyselyvuoden ajan samalla tasolla (8 %). Lukiossa opiskelevien muutosta positiiviseen on eniten, 4 % vastaajista kokee, ettei juurikaan voi keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan (edellisessä kyselyssä 8 %).</i>
Käytämme lapsi- ja perhelähtöisiä työskentelymenetelmiä yhteisessä systeemissä työssä	Monialaiset systeemisen työotteen (SYTY)-koulutukset	SYTY-koulutuksiin osallistuminen %	ei aloitettu	Systeemisen yhteisen työn koulutuksiin ei ole osallistettu kunnan toimijoita, järjestäjä LUVN.
	Yhteisten asiakasprosessien rakentaminen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyössä	Yhteiset asiakasprosessit	käynnissä/jatkuva	Keväällä 2024 päivitettiin varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely hyvinvoinnin ja palveluiden laadun seurantaan. Kysely on toteutettu 2024 ja 2025, ja toteutetaan jatkossa vuosittain. Perusopetuksessa toteutettiin lukuvuosittain tehtävä huoltajakysely asiakastytyväisyyden seurantaan. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat saivat mahdollisuuden 1.8.24 alkaen tehdä suoria saatteita kuntouttavien palveluiden arviointeihin (toiminta-, puhe- ja fysioterapia, varhaiskasvatuksen psykologi). Avoimessa varhaiskasvatuksessa järjestettiin monialaisen yhteistyön kohtaamisia ja esiteltiin perheiden palveluita.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				KouluKunnossa-hankkeessa kehitetty koulupoissaolomalli (sisältää koululäsnäolomallin) oli käytössä. Aktiivinen kuntayhteistyö jatkui. Ankkuritiimissä sosiaalityön osalta muutos toimintamallissa. Lohja palkkasi erityisnuorisotyöntekijän toimintamallin edellytysten turvaamiseksi.
Käytämme lapsi- ja perhelähtöisiä työskentely-menetelmiä yhteisessä systeemisessä työssä	Henkilöstön kohtaamisosaamisen vahvistaminen inhimillinen moninaisuus huomioiden	Asiakastyytyväisyys-kyselyt Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista	käynnissä/jatkuva	Panostusta kohtaamisosaamiseen toteutettiin vuoden 2024 loppuun saakka Koulu Kaikille-hankkeen rahoituksella. <i>Kouluterveyskyselyssä (2025) yläkouluikäisten ja toisella asteella opiskelevien mahdollisuudet keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista ovat noususuunnassa.</i>

Onnistumisia:

- Varhaiskasvatusyksiköissä toteutui vähintään yksi vanhemmuutta tukeva tilaisuus vanhemmille
- Perusopetuksen yhteinen yhteisöllisen opiskeluhoollon hyvinvoinnin vuosikello oli käytössä. Lisäksi kouluilla oli hyvinvointia tukevana rakenteena käytössä hyvinvoinnin vuosikello.
- Harrastamisen Lohjan mallin maksuttomat harrastukset tavoitti yli 1000 peruskoululaista
- Lapset ja nuoret SIB toimintasuositus nepsylasten ja –perheiden vaikuttavasta tukemisesta julkaistiin ja siitä tiedottaminen aloitettiin

Panostettava erityisesti:

- Kattava tuki vanhemmuuteen eri ikäisten ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten vanhemmuuteen
- Lapsi- ja perhelähtöisen yhteistyön vahvistaminen monialaisessa yhteistyössä
- Tapahtumien järjestäminen nuorille eri toimijoiden yhteistyössä

2.4 OPPIMINEN JA TYÖ

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA				
OPPIMINEN JA TYÖ				
Laadukas kasvatus, koulutus ja mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja työllistymiseen ovat kaikkien saavutettavissa.				

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Lasten läsnäolo koulussa ja kouluun kiinnittyminen lisääntyvät	Pilotoidaan ja kehitetään koulunuorisotyötä	Koulunuorisotyömalli ja mittarit työn vaikuttavuudelle laadittu	valmis	Lohjan kaupungin yläkouluissa työskentelee koulunuorisotyöntekijöitä, jotka toimivat turvallisina aikuisina koulun arjessa. Lohjalle laadittiin malli koulunuorisotyön toteuttamisesta. Mittarina nuorisotyön kohtaamisten määrä oppilaiden kanssa. Vaikuttavuutta arvioidaan vuosittaisilla kyselyillä ja kohtaamistilastoja seuraamalla.
Jokaisella on mahdollisuus saada yksilöllinen tarpeenmukainen tuki kasvuun, oppimiseen ja työllistymiseen	Etenkin pitkäaikaistyöttömien työllistämisen edistämiseksi avataan ilman ajanvarausta toimiva työnhakupiste	Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä 50 + työttömien osuus kaikista työttömistä Vaikeasti työllistyvien osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	valmis	Navigaattori työnhakupiste jatkoi toiminnassa heinäkuun 2025 loppuun. Yksilöllisen neuvonnan lisäksi hankkeessa parannettiin mukana olevien työnhakuvalmiuksia mm. erilaisten tilaisuuksien ja työpajojen avulla. Vuoden alusta 2025 vastuu työllisyydenhoidosta siirtyi kuntiin. Työllisyyspalveluilla on matalankynnyksen palvelua neljänä päivänä viikossa, jonne asukkaat pääsevät ilman ajanvarausta. Tämän rinnalla työllisyyspalveluilla on asiakaspalvelua ajanvarauksella. <i>Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on hienoisesti noussut vuoden takaisesta (2024: 35 % - 2025: 36 %).</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				50 + työttömien osuus kaikista työnhakijoista on pysynyt suhteellisen samana (41 %) verrattuna vuosien 2023 ja 2025 helmikuun tilastojen. Vaikeasti työllistyvien osuus vastaavan ikäisestä (15–64 vuotiaista) väestöstä on noususuunnassa.
	Nuorten tukemista jatketaan panostamalla Ohjaamo- ja nuorisotyöpajatoimintaan	Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta	käynnissä/jatkuva	Uraohjaus, etsivä nuorisotyö ja nuorisotyöpajatoiminta tukee nuorten ohjautumista koulutukseen ja työllistymiseen. Ilman opiskelupaikkaa olevien oppivelvollisten nuorten ohjaus oppilaanohjauksen ja perusopetuksen hallinnon yhteistyössä, tukena oppivelvollisuuden seuranta- ja valvontapalvelu Valpas. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on laskusuunnassa (2022: 10,5 %, 2023: 9,8 %). Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta on noususuunnassa (2023: 13,8 %, 2024: 14,2 %).
	Tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista, opiskelua ja työllistymistä kotoutumissuunnitelmien ja järjestöyhteistyön avulla	Kotoutumissuunnitelmien tekeminen ja seuranta Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisten työvoimasta	käynnissä/jatkuva	Nuorisotyössä palvelut ovat kaikille yhdenvertaisesti tarkoitettuja ja suunnattuja. Nuorisotyön leiri- ja kesäduunileiritoiminnassa huomioidaan aktiivisesti muunkielisten nuorten kotoutumisen tarpeet ja toiminnoista tiedotetaan nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille. Lohjan kaupungin maahanmuuttajapalveluissa asioi 1.6.2024-24.4.2025 yhteensä 264 eri henkilöä, joista miehiä 130 ja naisia 134. Kotoutumissuunnitelmia työvoiman ulkopuolisille on tehty samana aikana yhteensä 15. Maahanmuuttajapalveluiden ohjauksen ja

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				neuvonnan palvelut maahan muuttaneille tavoittivat suhteellisen hyvin alueella asuvia maahan muuttaneita.
Elinikäisen oppimisen mahdollisuudet ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa	Vahvistetaan kulttuuri-polkutoimintaa	Kulttuuripolku tarjonnan laajuus ja käyttöaste	käynnissä/jatkuva	Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnassa syksyllä 2024. Kulttuuripolun kohderyhmäksi vahvistuivat kaikki lapset ja nuoret viisivuotiaista 9.-luokkalaisiin. Ruotsinkielinen sisältö on huomioitu uudistamisprosessissa ja suunnitelma on käännetty myös ruotsiksi. Lohjan Kulttuuripolku-mallin jalkauttaminen kouluille aloitettiin keväällä 2025. Kulttuuripolku-suunnitelma on viety osaksi varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia niiden päivittämisen yhteydessä keväällä 2025.
	Edistetään lohjalaisten lukutaitoa ja -intoa Lohjan kaupungin lukutaitostrategian mukaisesti	Lohjan kaupungin lukutaitostrategia on laadittu ja toteutumista seurataan	valmis	Lukutaitostrategian mukaisia toimenpiteitä toteutettiin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
	Tuetaan elinikäistä oppimista tarjoamalla alueellisesti ja taloudellisista saavutettavia tiloja kuntalaisten ja yhdistysten käyttöön.	Tilojen määrä ja hinta	valmis	Hyte-statuksella myönnettävät kokous- ja kokoontumispaikat mahdollistavat järjestöjen perustoimintaa.

Onnistumisia:

- Työllisyyspalveluilla on matalankynnyksen palvelua neljänä päivänä viikossa, jonne asukkaat pääsevät ilman ajanvarausta. Tämän rinnalla työllisyyspalveluilla on asiakaspalvelua ajanvarauksella.

- Maahanmuuttajapalveluiden ohjauksen ja neuvonnan palvelut maahan muuttaneille ovat tavoittaneet suhteellisen hyvin alueella asuvia maahan muuttaneita.

Panostettava erityisesti:

- Lohjan Kulttuuripolku-mallin jalkauttaminen
- Haavoittuvassa asemassa koulutuksen ja työllistymisen suhteen olevien tuen vahvistaminen

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA				
OPPIMINEN JA TYÖ				
Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus oppimiseen, jatko-opintoihin ja työllistymiseen.				

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
Lasten läsnäolo koulussa ja kouluun kiinnittyminen lisääntyy	Juurrutetaan Koulukunnossa-hankekokonaisuudessa tuotettua tietoa ja osaamista: -lasten läsnäoloa seurataan oppilas-, koulu- ja kuntatasolla -painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa -laadukkaiden ja oikea-aikaisten varhaisen tuen	Lasten koululäsnäolon seurantatyökalu käytössä Länsi-Uudenmaan yhteinen koulupoissaolomalli otettu käyttöön Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -koettu vaikeus oppimisessa/	käynnissä /jatkuva	Länsi-Uudenmaan yhteinen koulupoissaolomalli (sisältää läsnäolomallin) on käytössä. Yhteisöllisen opiskeluhuollon hyvinvointityön vuosikellon yhteyteen koottu oheismateriaali on käytössä. Yhteisöllisen opiskeluhuollon hankkeessa työskenteli kaksi työntekijää lukuvuonna 2024-2025, joista toinen oli tukemassa kouluun kiinnittymistä ja toinen mielen hyvinvointia. Kouluun kiinnittymisen tuki jatkuu 7/2026 saakka. <i>Yleinen kehitys koululäsnäolon suhteen pysyi vuonna 2024 aiemman vuoden tasolla seurantatiedon mukaan. Oppilaiden läsnäoloprosentti oli vuoden aikana 89–95 % riippuen ikäluokasta ja koulusta.</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syysy 2025
	toimintamallien käyttöönotto -vahvan tuen tarjoaminen paljon poissa oleville oppilaille	tehostettua ja erityistä tukea saavat oppilaat		<i>Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan yläkouluikäisten ja ammattioppilaitoksessa opiskelevien vastaajien kokemus vaikeuksista oppimistaidoissa on noususuuntainen, lukio-opiskelijat kokevat hieman aiempaa vähemmän vaikeutta oppimistaidoissa.</i> <i>Perusopetuksessa päätöksen tehostetusta tai erityisestä tuesta saavien oppilaiden määrän lisääntyminen taittui hienoiseen laskusuuntaan. Vuonna 2024 päätösten määrä oli huipussaan reilun 10 vuoden seurannassa (30 % oppilasmäärästä), ja 9/2025 vastaava osuus 29,5 %.</i>
Monipuoliset oppimisympäristöt edistävät inklusiota ja mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin yhdenvertaisesti	Tunnistetaan erilaiset oppijat ja rakennetaan kaikkia oppilaita tukevia fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia oppimisympäristöjä	Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -kouluinnostus -uupumisasteinen väsymys koulutyössä	käynnissä/ jatkuva	Varhaiskasvatuksen painopisteenä oli toimintavuonna 2024–2025 hyvinvoiva, turvallinen, lukeva ja liikkuva varhaiskasvatus. Perusopetuksen painopisteenä oli lukuvuonna 2024–2025 oppiva, hyvinvoiva ja lukeva perusopetus. Varhaiskasvatuksen hallinto aloitti vuoden 2025 alusta esiopetuksen toimintaympäristöjen arviointikierroksen. Varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoitus kohdennettiin lasten tarpeiden pohjalta. Lapsen etu huomioitiin yksilöllisissä päätöksissä perheen ja lapsen kokonaistilanteen arviointiin perustuen. Perusopetuksen tasa-arvorahoitus kohdennettiin huomioiden alueiden erityispiirteet. <i>Kouluterveyskyselyssä (2025) kouluinnostus on lisääntynyt kaikissa vastaajaryhmissä, merkittävimmin toisella asteella opiskelevilla.</i> <i>Kouluterveyskyselyn mukaan kokemus uupumisasteisesta väsymyksestä on edelleen kasvusuunnassa yläkouluikäisillä vastaajilla (28 % vastaajista kokee koulu-uupumusta, tytöistä 34 %).</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syysy 2025
	Resursoidaan tarpeenmukaiseen ja oikea-aikaiseen tukeen lasten oikeus osallisuuteen huomioiden	Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -koettu vaikeus oppimisessa/tehostettua ja erityistä tukea saavat oppilaat	käynnissä /jatkuva	Varhaiskasvatustyöskyt ja koulut laativat suunnitelman lukutaitoa edistävistä toimista lukutaitostrategian mukaisesti. Perusopetuksessa suunnitelma lukuvuosisuunnitelman yhteydessä. Lukemiseen käytettävää aikaa lisättiin. Päiväkodit ja koulut osallistuivat Koko Lohja Lukee! - tapahtumaviikolle toukokuussa. Kirjasto mahdollisti kirjojen lainaamisen kotiin Linnaisten päiväkodista lasten ja perheiden lukuinnon edistämiseksi. Lukumoa hyödynnettiin erityisesti yksiköissä, joissa on paljon muuta kuin suomen kieltä puhuvia lapsia. Kirjojen syli –hanke käynnistyi ja jatkuu vuoden 2026 loppuun alle kouluikäisten lasten lukuinnon vahvistamiseksi. Perusopetus teki vahvaa yhteistyötä kirjastojen kanssa mm. Lohja lukee! 3. -hankkeen puitteissa. “Perhetyötä lukutaidon vahvistamiseksi”-hanke käynnistyi. Hanke jatkuu vuoden 2026 loppuun asti. Hankkeen kohderyhmä ovat perheet, joissa 5-12-vuotiaita lapsia. Perusopetuksessa perustettiin tarvelähtöisesti uusi alueellinen pienryhmä Ristin koululle ja Virkby skolaan. <i>Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan koulu-uupumusta kokee runsas neljännes yläkouluikäisistä vastaajista, suunta on kasvussa erityisesti pojilla. Tytöt kokevat uupumusta poikia enemmän kaikissa vastaajaryhmissä edelleen (myös toisella asteella opiskelevat).</i>
	Rakennetaan joustavaa koulupäivää hyvinvoinnin tukena, harrastustoimintaa	Koulupäivään sidotun harrastustoiminnan saavutettavuus	käynnissä/jatkuva	Maksuttomia harrastusryhmiä oli lukuvuonna 2024-2025 koulupäivän yhteydessä enemmän kuin aiempina lukuvuosina (98 kerhoa/ kurssia), ja 10/2025 ryhmiä/kursseja 110.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	tarjotaan koulupäivän yhteyteen koulumatkat huomioiden			Lukuvuoden 2024 - 2025 aikana kokeiltiin kahdella koululla hävikkivälipalaa. Syksyllä 2025 tarjotaan hävikkivälipalaa kuudella koululla. Koulukuljetukset Lohjan harrastamisen mallin mukaan seitsemällä koululla syksyllä 2025.
	Kehitetään kaupunkiympäristöä oppimisympäristönä luonnon tarjoamat mahdollisuudet huomioiden	Kehittämistoimet	käynnissä/jatkuva	Lohjan koulujen Vanhempainyhdistyksen kysely leikkipuistoista toteutettiin yhteistyössä kaupungin kanssa kuntalaisille toukokuussa 2025. Aluehallintoviraston avustus 4/2025 Lohjaseikkailuun, tavoitteena tuoda esiin Lohjan ulkoliikuntamahdollisuuksia. Hankkeesta mahdollisuus kustantaa kuljetuksia reuna-alueiden varhaiskasvatusyksiköistä liikkumaan esim. Jäähalliin. Kouluille mahdollistettiin oman kuljetusmäärärahan lisäksi kuljetuksia avustussäätiön rahoituksella esimerkiksi urheilu- ja kulttuuritapahtumiin. Mäntynummen monitoimitalon suunnittelu käynnistyi ja monitoimitalon väistötilat valmisteltiin. Saukkolan ja Virkkalan päiväkotien ja niiden piha-alueiden suunnittelu käynnistyi. Lukion piha-alueen rakentamisessa huomioitiin puuston säilyttäminen. Taimiston tekojää suunniteltiin. Porlan yleissuunnitelmaa edistettiin.
Jokaisella on mahdollisuus saada yksilöllinen tarpeenmukainen tuki kasvuun,	Kasvun, oppimisen ja työllistymisen polkuja tuetaan yksilöllisesti	Nuorisotyöttömyys Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat	käynnissä/jatkuva	Yhtenäinen toiminnanohjausjärjestelmä varhaiskasvatuksesta lukioon oli käytössä (1.2.2024 alkaen). Lohjan varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmaan linjauksen mukaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitettiin vähintään 2 kertaa

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
oppimiseen ja työllistymiseen	siirtymävaiheet huomioiden			laatimisen jälkeen vuodessa silloin, kun lapsella oli vahvempi tuki (valtakunnallinen linjaus edellyttää päivittämistä kerran vuodessa). KouluKunnossa-hankkeessa tuotettu materiaali oli käytössä oppilaiden koululäsnäolon lisäämiseksi. Hankkeessa laadittu tiekartta alueittain kunnassa käytössä olevista palveluista oli käytössä. Lohjalaisista oppilaista lähes kaikki saivat toisen asteen opiskelupaikan perusopetuksen jälkeen. Vuosittain vain muutamalle oppilaalle osoitetaan paikka toisen asteen koulussa kesken lukuvuoden. Nuorisotyö kokeili kesällä 2025 duunivalmennusta kahden viikon päiväleirillä yhteistyössä Ohjaamon kanssa alle 30-vuotiaille nuorille. 13–17-vuotiaille järjestettiin 5 kesäduunileiriä eri puolella Lohjaa. “Työttömät lohjalaiset nuoret töihin” -projekti käynnistyi. Projektin avulla pyritään vastaamaan nuorten työttömien työnhakijoiden moninaiseen palvelutarpeeseen (työkokeilupajakoja, työkyvyn selvityksiä, infotilaisuuksia, duunivalmennusta). <i>Nuorten työttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta on kasvusuunnassa (vuonna 2023 13,8 %, 2024 14,2 %).</i> <i>Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on laskenut alle 10 prosentin (vuonna 2022 10,5 %, vuonna 2023 9,8 %).</i>
	Nuorten työelämätietoisuus sidotaan vahvasti opintoihin ja	Työelämäyhteistyö	käynnissä/jatkuva	Koulu teki työelämäyhteistyötä lähialueen toimijoiden kanssa. Koulut pitivät yhteyttä työelämäään, järjestivät tutustumisia ja yritysvierailuja sekä organisoivat oppilaiden TET-jaksot.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
	yksilökohtaiseen (ml. tehostettuun) oppilaanohjaukseen			Nuorten palvelut tekivät yhteistyötä työllisyyspalvelujen ja Ohjaamon kanssa. Yrityspalvelut yhteistyössä Luksian kanssa vahvistivat nuorten työelämä tietoisuutta, esimerkiksi opettajien kautta tarjottiin tietoa yrittäjyydestä sekä osallistuttiin rekrymessuille.
	Nuorten kuntouttava työtoiminta järjestään kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyössä syrjäytymistä ehkäisten ohjauksellisesti	Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden nuorten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	käynnissä/jat kuva	<i>Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden nuorten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on kasvanut vuodesta 2022 (18,4 %) vuoteen 2023 (20,6 %).</i>
	Julkista liikennettä kehitetään tarpeita vastaavaksi	Lisättyjen vuorojen määrä	käynnissä/jat kuva	Lohjan kaupungin joukkoliikennepalvelut uudistuivat 3.6.2024 alkaen. Joukkoliikenteen vuorotarjonta lisääntyi Ely:n järjestämistavan myötä 60 vuorolla.

Onnistumisia:

- Varhaiskasvatusyksiköt ja koulut laativat suunnitelman lukutaitoa edistävästä toimista lukutaitostrategian mukaisesti.
- Mahdollisuutta harrastaa koulupäivän yhteydessä maksuttomasti tuettiin mahdollistamalla kuljetus harrastuksesta kotiin kuljetusoppilaille viidellä koululla ja hävikkivälipalaa kokeiltiin.
- Länsi-Uudenmaan yhteinen koulupoissaolomalli (sisältää läsnäolomallin) oli käytössä.
- Perusopetuksen oppilaat vastasivat hyvinvointikyselyyn
- Yhteisöllisen opiskelu huollon hankkeessa työskenteli kaksi työntekijää, joista toinen oli tukemassa kouluun kiinnittymistä ja toinen mielen hyvinvointia.
- Yhtenäinen toiminnanohjausjärjestelmä varhaiskasvatuksesta lukioon oli käytössä

Panostettava erityisesti:

- Koulunuorisotyön mallin laajentaminen, jotta jokaisella yläkoululla työskentelevän työpanosta pystytään kohdentamaan myös alakouluille varhaisemman vaiheen tukeen.
- Tarpeenmukaisen tuen järjestäminen oikea-aikaisesti 1.8.2025 lakimuutoksen mukaisesti

- Kouluun kiinnittymisen ja mielen hyvinvoinnin tukeminen

2.5 TURVALLISUUS

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA				
TURVALLISUUS				
Kasvu- ja elinympäristön turvallisuus vahvistavat yksilön turvallisuuden tunnetta.				

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Asuin- ja elinympäristö on turvallinen	Huomioidaan liikenneturvallisuus ja esteettömyys kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa kaikki väestöryhmät huomioon ottaen	Palautejärjestelmän kautta tulevan asiakaspalautteen määrä	käynnissä/jatkuva	Liessaaren sillan suunnitelma valmistui, toteutukseen vuoden 2025 aikana.
	Kevyen liikenteen väylien kunnossapidon kehittäminen sujuvan ja turvallisen kevyen liikenteen mahdollistamiseksi kaikille väestöryhmille	Palautejärjestelmän kautta tulevan asiakaspalautteen määrä	käynnissä/jatkuva	Vappulantien kevyenliikenteenväylän suunnitelma (2,7 km) hyväksyttiin lautakunnassa. Suunnitelman toteutus alkaa syksyn aikana 2025. Maksjoen Nujulantien kevyenliikenteenväylän suunnitelma vietiin toteutukseen vuonna 2025.
Syrjinnän ja kiusaamisen suhteen noudatetaan nollalinjaa	Syrjinnän ja kiusaamisen ehkäisy huomioidaan kaikessa kaupungin toiminnassa ja syrjintään ja kiusaamiseen puututaan nopeasti	Syrjinnän ja kiusaamisen vastaiset toimet	käynnissä/jatkuva	Lohjan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyöryhmä asetettiin tammikuussa 2024. Työryhmä laati kaupungin palveluja koskevan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, josta tehtiin päätös valtuustossa elokuussa 2025. Aukkaat ilmaisivat näkemyksensä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta kaupungin palveluissa vastaamalla kyselyyn syksyllä 2024 ja osallistamalla työpajaan helmikuussa 2025.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Yhdenvertaisuuden edistämiseksi Lohjan varhaiskasvatusjohtaja teki päätöksen, että lohjalaisissa yksiköissä tehdään edelleen yhdenvertaisuussuunnitelmat, vaikka Suomen hallitus lakkauttaa päätöksen suunnitelmien tekemisestä. Työyksiköissä laadittiin erillisiä pelisääntöjä työyhteisön sisäisen asiallisen vuorovaikutuksen edistämiseksi.
	Turvallisemman tilan periaatteet määritellään ja huomioidaan toiminnassa	Periaatteet määritely Huomioidaan toiminnassa	valmis	Kaupungin palveluja koskevaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisällytettiin toimenpide, jolla vahvistetaan periaatteiden näkyvyyttä ja käyttöönottoa. Turvallisemman tilan periaatteet Lohjan kaupungin luottamushenkilöille on hyväksytty valtuustossa 10/2025. Kaupunkirakenteen työyksiköissä laadittiin erillisiä pelisääntöjä työyhteisön sisäisen asiallisen vuorovaikutuksen edistämiseksi.
Palveluiden käytön turvallisuus	Asiakaspalvelu henkilöstön turvallisuus-koulutuksen lisääminen	Koulutusten määrä ja osallistumisaste	valmis	Kaupungin koulutusjärjestelmässä oli turvallisuuskoulutusta syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana.

Onnistumisia:

- Liessaaren sillan suunnitelma valmistui
- Lohjan kaupungin palveluja koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksyttiin
- Yhdenvertaisuuden edistämiseksi Lohjan varhaiskasvatusjohtaja teki päätöksen, että lohjalaisissa yksiköissä tehdään edelleen yhdenvertaisuussuunnitelmat, vaikka Suomen hallitus lakkauttaa päätöksen suunnitelmien tekemisestä.

Panostettavaa:

- Turvallisemman tilan periaatteiden näkyvyyden ja käyttöönoton vahvistaminen

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA
TURVALLISUUS
Puheeksioton toimintamallit perehdytysohjelmiin
Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja opiskeluympäristö eikä kukaan jää yksin tai syrjäydy.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Turvallisuutta haastavat riskitekijät otetaan systemaattisesti puheeksi lapsen ja nuoren kasvuympäristöissä	Puheeksioton toimintamallit perehdytysohjelmiin	Puheeksioton toimintamallit perehdytys-ohjelmissa Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -kokee vanhemman liiallisen alkoholinkäytön haitalliseksi -vanhempien tai muiden huoltajien fyysinen väkivalta Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	käynnissä/jatkuva	<u>Turvallisen ja hyvinvoivan varhaiskasvatuksen käsikirja</u> sisältää puheeksioton turvallisuudesta ja puuttumisen prosessin häirintään, syrjintään ja kiusaamiseen. Toimipaikkakohtaiset vuosittaiset suunnitelmat laadittiin huoltajat ja lapset osallistaen. Varhaiskasvatuksessa pilotoitiin kiusaamiskyselyä keväällä 2025. KouluKunnossa-työssä kehitetty opettajan opas oli käytössä puheeksiottamisen toimintamallina koulupoissaoloissa. Kaikki oppilaat vastasivat hyvinvointikyselyyn, jossa yhtenä osa-alueena oli kiusaaminen. Osalla kouluista oli käytössä viikoittainen kiusaamiskysely. Mäntynummen koululla oli käytössä Luokkahenki-sovellus kiusaamiskyselyn toteuttamiseksi viikoittain. Lasten ja nuorten osallistaminen kouluterveyskyselyn käsittelyyn varmistaa toimintaohjeena lasten ja nuorten näkemysten huomioimisen yksikkötasolla. Nuorisotyössä käsiteltiin nuorten kanssa turvallisuuden riskitekijöitä Ankkuri-toiminnan, erityisnuorisotyön ja päihdetyön menetelmin. Turvallisuuden puheeksi ottaminen on vakiintunut toimintatapa jokapäiväisessä nuorisotalotyössä. <i>Kouluterveyskyselyn (2023) mukaan vanhempien alkoholinkäytön haitalliseksi kokevien osuus on laskusuunnassa alakouluikäisillä ja toisella asteella opiskelevilla, ja yläkoululaisten osuus on pysynyt lähes</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				samantasoisena kuin aiemmassa kyselyssä (viimeisin tieto, ei kysytty vuonna 2025). Yläkouluikäisten kokemus vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysisestä väkivallasta on laskusuunnassa 5 %-yksikön verran aiempaan kyselyyn verrattuna (10 % vuoden 2025 kouluterveyskyselyssä).
Lasten ja nuorten elinympäristöjen turvallisuus vahvistuu	Huolehdimme, että suunnitelmat lasten ja nuorten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ovat osa kaikkien lasten ja nuorten kanssa toimivien perehdytystä (koulumatkat huomioiden)	Suunnitelmat ja kiusaamisen ja väkivallan vastainen työ perehdytys-ohjelmissa Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -koulukiusattuna vähintään kerran viikossa -kiusaaminen loppunut tai vähentynyt siitä kertomisen jälkeen	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksessa laadittiin toimipaikkakohtaiset suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjattiin käsittelykuukausi, jolloin suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä, syrjinnältä ja väkivallalta perusopetuksessa sekä suunnitelma kasvatustilaisuuksien ja kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvät menettelytavat käytiin läpi. Kasvun ja oppimisen toimialalla laadittiin vuosittaiset turvallisuussuunnitelmat sekä arvioitiin turvallisuusriskit. Lohjan kaupungin perusopetus ja nuorisotoimi järjestivät 1/2025 yhteistyössä Ankkuritiimin, seurakunnan perhetyön ja Lohjan koulujen vanhemmat ry LOKOVAn kanssa koko kaupungin yhteisen vanhempainillan, jossa teemana ilkivalta, päihteiden käyttö ja väkivalta ilmiöinä. Kouluterveyskyselyssä (2025) mukaan yläkouluikäisten kokemus viikoittaisesta koulukiusaamisesta on pysynyt edellisen kyselyn tasolla. Alakouluikäisten vastaajien kokemus kiusaamisesta on hienoisesti laskusuunnassa. Vuoden 2025 kyselyssä 71 % alakouluikäisistä kiusatuksi tulleista koki kiusaamisen loppuneen, kun koulun työntekijä sai tietää kiusaamisesta, vastaava osuus yläkouluikäisillä vastaajilla on 61 %.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	Kiusaamisen ja väkivallan vastainen työ juurrutetaan osaksi kunnan rakenteita ja toimintoja	Rikoksista syyllisiksi epäiltyjen 0–14-vuotiaiden osuus	käynnissä/jatkuva	Keskustan alueella asuvien ja vapaa-aikaansa viettävien nuorten turvallisuuden edistämistyötä tehtiin keväällä 2025 monitoimijaisessa yhteistyössä poliisin, yritystoiminnan, hyvinvointialueen, koulujen ja oppilaitosten, seurakunnan ja nuorisovaltuuston kanssa. Nuorille kohdennettu turvallisuuskysely toi nuorten näkökulmaa keskustan alueen turvallisuuden kehittämiseen. Kiusaamista ennaltaehkäisevä Turvallisuus –Trygghet HILS-hanke käynnistyi elokuussa 2025 Lohjan, Siuntion, Inkoon ja Hangon yhteishankkeena. Non Fighting Generation –yhteistyötä tehtiin nuorten ongelmakäyttäytymisen pysäyttämiseksi varhaisessa vaiheessa joillakin kouluilla. Keskustan alueen kyläilta järjestettiin 3/2025 kaikille turvallinen keskusta! -teemaisena yhteistyössä Kiusaamisesta Kipu! -yhdistyksen kanssa. Kiusaamisesta Kipu! -yhdistyksen koulukierros toteutui keväällä ja syksyllä 2025 lähes kaikilla kouluilla. Ruoka- ja siivouspalveluissa ratkaistiin ilkivalta- ja sotkemistilanteita yhdessä opetushenkilöstön ja oppilaskuntien kanssa pohtimalla yhdessä ilkivallan syitä. Vaikutukset olivat havaittavissa välittömästi. Tilakeskuksen kameravalvontakylttejä lisättiin eri puolille kaupunkia yhteistyössä rehtoreiden ja isännöitsijöiden kanssa. Myönteiset vaikutukset olivat havaittavissa. <i>Alle 18-v rikoksesta epäiltyjen rikoslakirikokset ovat lisääntyneet edelleen vuodesta 2019 alkaen. Alle 15-v luokassa nousua selkeästi</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				<i>enemmän kuin 15–17-v luokassa vuoden 2024 aikana myös vertailussa hyvinvointialueen ja koko maan vastaaviin lukuihin.</i>
	Huolehdimme, että lasten ja nuorten kanssa työskentelevien osaaminen on riittävällä tasolla lasten turvataitojen vahvistamiseksi	Turvataidot koulutusohjelmissa	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksen hyvinvointi- ja turvallisuuskäsikirja sekä turvallisuussuunnitelmat henkilöstön perehtymisohjelmassa. Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjattiin käsittelykuukausi, jolloin yksikön kriisisuunnitelma ja yksikön pelastussuunnitelma perusopetuksessa käytiin läpi. Tietoturva- ja tietosuojataitojen sivustoa päivitettiin. Sivustolle on koottu tietoturva- ja tietosuoja ja turvataitokasvatusmateriaalia lapsille, nuorille, työntekijöille ja huoltajille. Syksyllä 2024 varhaiskasvatuksessa järjestettiin AVEKKI-koulutusta kaikille ennakoivan työn näkökulmalla ja Routionmäen yhtenäiskoulussa järjestettiin AVEKKI-koulutus (AVEKKI-koulutus tarjoaa toimintatapamallin uhka- ja väkivaltatilanteisiin ja erityisesti niiden ennaltaehkäisyyn). Avekki-koulutusta tarjotaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tarpeen mukaisena jatkuvasti. Perusopetuksessa järjestettiin Mapa-kouluttajakoulutusta (6 koulutettua). Koulutus lisää henkilöstön tietoja ja taitoja, joita vaaditaan haasteellisesti, aggressiivisesti tai väkivaltaisesti käyttäytyvien henkilöiden kohtaamiseen turvallisesti kaikille osapuolille. Hyvinvointialueen tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisemisen FGM-verkostoon nimettiin edustus Lohjalta (2 x vuosi). Täydennyskoulutusta lähisuhdeväkivallasta ja sen alalajeista järjestetään, jonka lisäksi on eri ammattiryhmille kohdennettuja koulutuksia. Toimintaohjeistus silpomisen ehkäisemiseksi on jaettavissa verkostokunnissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILO	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	Digiturvallisuus osana kasvatuksen, opetuksen ja nuorisotyön rakenteita yhdessä lasten, nuorten ja vanhempien kanssa, koulutusta henkilöstölle.		käynnissä/ jatkuva	Tietoturva- ja tietosuojataitojen sivusto päivitettiin. Sivustolle on koottu tietoturva- ja tietosuoja ja turvataitokasvatusmateriaalia lapsille, nuorille, työntekijöille ja huoltajille. Lohjan digitaalisen osaamisen tavoitteita henkilöstön työn tueksi päivitettiin varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa. Turvataidot sisältyvät tavoitteisiin osana vastuullisuus ja turvallisuus –osa-aluetta. Nuorisotyö toteutti some ja digitunteja ala- ja yläkoululaisille sekä osallistui vanhempainiltoihin digi- ja someturvallisuusteemoilla.
	Huolehdimme, että jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen, luotettava aikuinen kasvu-ympäristössään		käynnissä/ jatkuva	Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus oli riittävä toimivan sijaispoolin ansiosta. Yhteisöllisen opiskeluhuollon hankkeessa työskenteli kaksi työntekijää, joista toinen oli tukemassa kouluun kiinnittymistä ja toinen mielen hyvinvointia. Koulunuorisotyö toimintamallina tuplasi nuorisotyön kohtaamisten määrän kouluilla ja tarjosi turvallisen aikuisen läsnäoloa koulun henkilöstön lisäksi. Palaute mallista oppilailta sekä henkilöstöltä kannustaa laajentamaan toimintaa. Keväällä 2025 tehostettiin jalkautuvaa nuorisotyötä mm. Kauppakeskuksiin.
	Kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan turvallisuus	Koulumatkalla tapahtuneet tapaturmat	käynnissä/ jatkuva	Koulujen kenttien valaistus uusittiin Pusulassa ja Ojaniitussa. Myös Aurlahden kentän valaistus uusittiin. Kevyen liikenteen väylien valaistusta uusitaan vuosittain määrärahojen puitteissa: väylien päällystystyö ja LED-valaistus tehtiin vuosien 2023–2024 aikana Voudinpuistossa. Vappulantien uusiminen on vuoden 2025 työohjelmassa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Kysely leikkipuistojen parantamiseksi toteutettiin 5/2025 Lokovan ja kaupungin yhteistyönä. Gunnarlan leikkipuiston suunnitelma tehtiin, puiston avajaisia vietetään marraskuussa 2025. Kameravalvontaa ja valaistusta lisättiin sekä lukitusten kulunvalvontaa tehostettiin. Turvallisuuskartoitus tehtiin Laurentiustalolla ja Lohjan lukiolla. Turvallisuustilanteen kartoitus jatkuu edelleen. Kevyen liikenteen väylien suunnitelmallinen kehittäminen lisää koulumatkaturvallisuutta. Vappulan kevyenliikenteenväylän suunnitelma hyväksyttiin ja toteutus alkoi syksyn aikana 2025. Nujulantien kevyen liikenteen väylä Maksjoella toteutetaan vuoden 2025 aikana. <i>Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan koulussa tai koulumatkalla sattuneet tapaturmat ovat kaikissa vastaajaryhmässä kasvusuunnassa.</i>
	Turvallisen tilan periaatteet määritellään ja huomioidaan toiminnassa		käynnissä /jatkuva	Yhteisten kaupunkitasoisten pelisääntöjen luomisesta sovittiin turvallisemman tilan periaatteiden juurruttamiseksi laajemmin. Varhaiskasvatuksessa laadittiin lasten kanssa yhteisiä kaveri- ja leikkisääntöjä kuvitettuna ja lasten ikätasolle konkretisoituna. Kouluissa laadittiin järjestyssääntöjen ja muiden yhteisten ohjeistuksien lisäksi luokkien omia täydentäviä turvallisuutta vahvistavia pelisääntöjä.

Onnistumisia:

- Varhaiskasvatuksessa pilotoitiin kiusaamiskyselyä.

- Kaikki oppilaat vastasivat hyvinvointikyselyyn, jossa yhtenä osa-alueena oli kiusaaminen. Osalla kouluista oli käytössä viikoittainen kiusaamiskysely.
- Turvallisuuden edistämiseksi tehtiin monialaista yhteistyötä monilla foorumeilla nuorten ja huoltajien osallisuus huomioiden.

Panostettava erityisesti:

- Turvallisemman tilan periaatteiden näkyvyyden ja käyttöönoton vahvistaminen lasten ja nuorten elinympäristöissä.
- Ankkuritoimintamallin edellytysten turvaaminen.
- Lasten ja nuorten suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä monialaisessa ja –toimijaisessa yhteistyössä lasten, nuorten ja huoltajien osallisuus huomioiden.

2.6 TERVEYS

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA
TERVEYS Terveellisten elämäntapojen noudattamiseen on tarjolla mahdollisuuksia ja tukea.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Lohjalaiset pitävät huolta hyvinvoinnistaan	Tuetaan lapsia ja nuoria terveellisiin ruokailutottumuksiin tarjoamalla kouluissa ja päiväkodeissa ravitsemus-suositusten mukaisia aterioita.	Kouluruokakysely Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin ruokailutottumuksiin liittyvät mittarit	käynnissä /jatkuva	Ruokapalvelut tekee vuosittaisen asiakastytyväisyyskyselyn. Kyselyn tulosten perusteella ruokalista muokataan noudattaen ravitsemussuosituksia. Mittarit lasten ja nuorten suunnitelman taulukossa alla. Lohjalla on käytössä kouluruokadiplomi, joka on tunnustus ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestävä kouluruokailun edistämisestä. Keväällä 2025 yhdeksällä koululla oli kouluruokadiplomi.
	Edistetään kuntalaisten liikuntatottumuksia kansallisten liikuntasuosituksien mukaisesti ja yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden kanssa	Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin liikunta-aktiivisuuteen liittyvät mittarit	käynnissä /jatkuva	Lohjalaisten lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta tuettiin mm. Liikkuva –toiminnalla varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa, Harrastamisen Lohjan mallin kerhoilla ja Koulu ja Perhe PT-palveluilla. <i>Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tasoisen tilaston mukaan (2024) terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus on kasvusuunnassa ja samalla tasolla kuin vuonna 2020. Yli 75-vuotiailla liian vähän liikkuvien osuus laskusuunnassa vuoteen 2022 verrattuna.</i>
	Kuvataan liikuntaneuvonnan palveluketju ja vahvistetaan liikuntaneuvonnan	Palveluketju kuvattu Toimintamalli jalkautettu käytäntöön	valmis	Liikuntaneuvonnan palveluketju kuvattiin ja toimintamalli juurrutettiin käyttöön olemassa olevien palveluiden osalta. Vuonna 2021 aloitettu Koulu Personal Trainer -palvelu on suunnattu yläkoulun oppilaille ja toisen asteen opiskelijoille. Palvelua on käyttänyt tähän mennessä yli 200 nuorta. Kyselyiden

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	saatavuutta kaikille ikäluokille	Liikuntaneuvontojen määrä / vuosi		perusteella vähän liikkuva nuori 90 % todennäköisyydellä kasvattaa liikkumisen määräänsä osallistuessaan neuvontaan. Alle 13-vuotiaiden lasten perheille suunnattu perheliikuntaneuvonta (Perhe PT) aloitettiin vuonna 2023. Koska palveluun on hakeutunut vähän yksittäisiä perheitä, perheliikuntaneuvoja jalkautui pitämään perherasteja päiväkoteihin iltapäivissä, jossa huoltaja lasta hakiessaan pääsee lapsensa kanssa kiertämään liikunnallisia rasteja. Suoritettuaan rastit lapsi saa uimalipun. Perherasteihin osallistui puolen vuoden aikana n. 1000 lasta ja heidän huoltajaansa (2024–2025). Lohjan kaupunki toteuttaa Suomi liikkeelle -hankeavustuksella yhteistyössä Lohjan Liikuntakeskuksen, Hiiden opiston ja Lohjan keskustan terveysaseman kanssa 2 liikuntaneuvontaryhmää, joihin ohjataan terveysasemalta 2 tyypin diabetespotilaita. Ensimmäisessä ryhmässä aloitti 5 henkilöä. Puolen vuoden neuvonnan jälkeen seurataan liikkumisen määrän kehitystä sekä osallistujien veriarvoja (2025). Lohjan kaupunki ilmoittautui yhteistyökumppaniksi elintapaohjauksen ja omahoidon kehittämisen hankkeeseen, jota toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
	Edistetään kulttuurihyvinvointi-suunnitelman toteutumista	Kulttuurihyvinvointi suunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta	käynnissä/jatkuva	Tavoitteiden toteutumista seurataan kulttuurihyvinvointisuunnitelman omalla seurantataulukolla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	Vahvistetaan ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteita	Rakenteet tukevat kunnan sisäistä työtä ja mahdollistavat laadukkaan yhteistyön hyvinvointialueen kanssa	käynnissä /jatkuva	Peruskouluilla on päihdekasvatusmalli, jonka toteutusta seurataan vuosittain. Kunnan hyte-työstä vastaavat nimetyt työntekijät osallistuvat hyvinvointialuetasoiseen ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön asiantuntijaryhmään, jossa kehitetään kuntien ja hyvinvointialueen ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä. Keväällä 2025 THL:n ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman väliarvion pohjalta syksyllä 2025 valitaan painopisteet kuntatasoiselle päihdetyölle ja vahvistetaan päihdetyön toteutumista kaikissa ikäryhmissä. Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma sisällytetään hyvinvointisuunnitelmaan.
Ympäristö tukee terveellisiä elämäntapoja	Luodaan lisää luonto- ja lähiliikunta mahdollisuuksia alueellinen yhdenvertaisuus huomioiden	Uusien luonto- ja lähiliikuntakohteiden määrä ja vanhojen kehittämistoimet	käynnissä /jatkuva	Kaupungin rantaraittien yhteyteen rakennetaan oleskelulaitureita. Laitureita on yhteensä kuusi, joista viisi sijoitetaan Lohjanjärvelle rantareiteille ja yksi Nälköönlammelle. Laiturit tulevat käyttöön kesän 2025 aikana. Lohjan alueen laavuja kunnostettiin keväällä ja kesällä 2025. Lahokallion luontopolulle ja Porlan alueelle rakennetaan uusi laavu asukkaiden käyttöön. Liessaaren luontopolun nuotiopaikkaa kunnostetaan. Ojamon kartanoalueen ulkoilureittien kunnostustöitä suunnitellaan vuoden 2025 aikana. Kaupunkirakenteen toimijat osallistuvat järviohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Harjun ulkoilukeskuksen läheisyydessä sijaitsevan skeittipuiston kunnostus aloitettiin syksyllä 2024 ja se valmistui kesän 2025 aikana.
	Edistetään pyöräily-mahdollisuuksia pyöräilyohjelman mukaisesti	Pyörätie- ja maastopyörä-verkoston kehittämistoimet	käynnissä /jatkuva	Vappulan kevyen liikenteen väylän osa päätöksentekoprosessissa ja toteutuu syksyllä 2025. Sammatti-Myllykylä kevyenliikenteenväylän suunnitelma valmistui vuoden 2024 aikana. Kevyenliikenteen väylä toteutetaan ELY-

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				keskuksen kanssa yhteistyössä, jolta odotetaan toteutuspäätöstä. Rakennetaan aikaisintaan vuonna 2026. Huonokuntoista kevyenliikenteenväylästään kunnostetaan.
	Kevyenliikenteen- väylien kehittäminen	Uusien / saneerattujen kevyenliikenteen- väylien pituus /vuosi	käynnissä /jatkuva	Kestävän liikenteen matkaketjuihin liittyvä työ on jatkuvaa. Yleiskaavoituksessa kehitetään pyöräilylaatuverkostoa (laatukäytävä) ja jatkuu edelleen.
				Kevyenliikenteenväylää uusitaan keskimäärin n. 3,5 km/vuosi.
Ympäristöterveys ja kestävä kehitys tukevat yksilön hyvinvointia ja terveyttä	Edistetään ympäristöterveyttä ja kestävää kehitystä mm. Hinku 2.0 - toimenpideohjelman mukaisesti	Hinku 2.0 - toimenpideohjelman tavoitteiden seuranta	käynnissä /jatkuva	Toteutetut Hinku-toimet 2024 löytyvät tilinpäätöksestä 2024. Hinku 3.0 vuosille 2025–2027 aloitettu. Raportoinnista viestiminen ja raportointi kehitystyön alla. Tavoitteet eivät ole toteutuneet.
	Vahvistetaan tiimien ympäristö-, ilmasto- ja kestävän kehityksen osaamista ekotukitoiminnalla	Ekotukitoiminnan raportointi	käynnissä /jatkuva	Vuoden 2024 talousarvioon tuotiin ilmastotyön vaikuttavuutta ja seurattavuutta tehostava ilmastobudjetti. Sähköautojen latauspisteitä lisättiin. Latauspisteitä on 51 vuoden 2025 loppuun mennessä.
				Ekotukihenkilöille lähetetty muutama tiedote vuoden 2023 aikana, mutta laaja-alaista ja hyvää keskustelua asian tiimoilta ei ole saavutettu. Alkuvuodesta 2024 mietitty, kuinka toimintaa voitaisiin tehostaa ja kuinka se saataisi jatkuvaksi ja rullaavaksi toimintatavaksi.
Mielenterveys on voimavara	Vahvistetaan kaikkien toimialojen työntekijöiden kohtaamis- ja mielenterveys- osaamista	Kohtaamis- osaamiseen /mielenterveys- strategian jalkauttamiseen liittyvät toimet	käynnissä /jatkuva	Panostusta kohtaamisosaamiseen on toteutettu Koulu Kaikille-hankkeen rahoituksella.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
	kansalliseen mielenterveys-strategiaan pohjautuen			
	Nuorisotyö tarjoaa helposti saavutettavaa tukea mielen hyvinvointiin ja arjen hallintaan	Malli asiakaspalautteen keräämiseksi Toteutuneet ryhmätoiminnot Hyvinvointi-kertomuksen vuosiraportin mielenterveyteen liittyvät mittarit	käynnissä /jatkuva	Kysely toteutetaan vuosittain Nuorisotyön toiminta mahdollistaa nuorille tuen saamista, ohjausta ja toimintoja tarvelähtöisesti.
	Viestintää ja ohjausta vahvistamalla parannetaan kolmannen sektorin matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saavutettavuutta	Viestinnän ja ohjauksen kehittämistoimet	käynnissä /jatkuva	Nuorisotyö tekee säännöllistä yhteistyötä mm. Kulttuuripajan kanssa. Kulttuuripaja Hiisi on 18–35 –vuotiaille, jotka haluavat vahvistaa mielen hyvinvointia luovan yhdessä tekemisen kautta. Kaupungin edustajat osallistuivat aktiivisesti Hyte-palvelutarjottimen (nyk. Hyvinvointipalvelut –verkkosivuston hakukone) ja Omaperhe-sivuston kehittämiseen palveluohjauksen tehostamiseksi hyvinvointialueen johdolla. LUVN on päättänyt luopua Omaperhe-sivustosta vuoden 2025 aikana. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut siirtyvät Hyvinvointipalvelut –verkkosivustolle. Artikkelisisällöt ja kansalliset matalan kynnyksen sähköiset palvelut ovat jatkossakin asukkaiden käytössä.
	Huomioidaan luonnon ja ympäristön merkitys suunnittelussa sekä panostetaan yleisen	Toteutuneet toimenpiteet	käynnissä /jatkuva	Lohjan taajama-alueen yleispiirteisessä maankäytön suunnittelussa tarkasteltiin virkistysverkon arvoja arkiluonnon tuottaman hyvinvoinnin näkökulmasta. Lisäksi kehitettiin Lohjan taajama-alueen hyvinvointiarvoja vahvistavaa virkistysverkoston

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
	viihtyvyyden lisäämiseen			suunnitelmaa. Valmistunutta selvitystä hyödynnetty yleiskaavatyössä. Torin alueen kaavamuutoksessa tarkastellaan yleistä viihtyvyyttä ja kaupunkiluonnon lisäämistä vuonna 2025. Keskustavisio 2050 tukee kaupunkikeskustan kokonaiskehittämistä.

Onnistumisia:

- Liikuntaneuvonnan palveluketju kuvattu ja toimintamalli jalkautettu käyttöön olemassa olevien palveluiden osalta.
- Kaupungin rantaraittien yhteyteen rakennetaan oleskelulaitureita ja olemassa olevia luontokohteita kunnostetaan säännöllisesti

Panostettavaa:

- Työikäisten ja ikääntyneiden ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen
- Hinku –projektin raportointityö vaatii kehittämistä. Projektin tavoitteita ei ole saavutettu.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA				
TERVEYS				
Lasten ja nuorten terveyttä edistetään ennaltaehkäisevästi.				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
Lasten ja nuorten terveelliset elämäntavat vahvistuvat yhteistyössä kotien ja eri hallinnonalojen ja muiden sidosryhmien kanssa jatkumollisesti, suunnitelmallisesti ja	Kehitetään varhaiskasvatus-yksiköiden ja oppilaitosten ruokailua kokonaishyvinvointia tukevalla tavalla monialaisessa yhteistyössä	Ruokailusuosituksen noudattaminen Kunnan kouluruokakysely Ylipaino	käynnissä /jatkuva	Kymmenellä koululla kouluruokadiplomi 10/2025. Päiväkot- ja kouluruoan maistelu ja mahdollisuus antaa palautetta toteutettiin vakiintuneena lasten oikeuksien päivän tapahtuman yhteydessä mm. uusia kasvisruokavaihtoehtoja testaten. <i>Kouluruokasuosituksen osalta ei ole tietoa viimeisimmästä perusopetuksen tiedonkeruusta vuodelta 2023.</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
yhdenvertaisuutta edistäen				Vuonna 2025 Lohjalla toteutetussa kouluruokakyselyssä vastaajina oli perusopetuksen kaikki ikäluokat. Kyselyssä 67 % vastaajista kertoi ruokailevansa koulussa päivittäin ja 1,8 % ei koskaan. Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan 50 % yläkouluikäisistä vastaajista ei lounasta koulussa päivittäin, ja myös toisen asteen opiskelijoiden positiivinen suunta (2023) kääntyi vuoden 2025 kyselyssä. Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan yhä useampi ei syö aamupalaa joka arkiamu. Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys on pysynyt kaikissa ikäryhmissä melko samalla tasolla vuosien 2018–2023 välillä, lukuun ottamatta vuosia 2020 ja 2021, jolloin ylipainoisten prosentuaalinen osuus suurempi kaikissa ikäryhmissä. Viimeisin tieto on vuodelta 2023, jolloin ylipainon yleisyys oli 2–6- vuotiaiden ikäluokassa 21,6 %, 7–12-vuotiaiden ikäluokassa 24,1 % ja 13–16 –vuotiaiden ikäluokassa 24,6 %. Kouluterveyskyselyn viimeisen päivityksen (2023) mukaan toisella asteella opiskelevien ylipaino on hieman kasvanut, yläkouluikäisillä lievää muutosta positiiviseen suuntaan.
	Rakennamme kansallisiin liikkumissuosituksiin ja omaehtoiseen liikkumiseen kannustavia elinympäristöjä	Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeminen -liikkumissuositusten mukaan liikkuvat	käynnissä/ jatkuva	Postikadun leikkipuistoon kesällä 2025 wc-tilat ja käsienpesupiste. Lukion pihalle toteutettiin ulkoliikuntasali ja koripallokenttä. Suunnitelma Taimiston kenttien huoltorakennuksesta tehtiin, valmistuu syyskuussa 2025 mahdollistaen myös kahvilatoiminnan. Järnefeltin liikuntahallin avajaisia vietettiin syksyllä 2024.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
		-Fyysinen toimintakyky (Move-mittaus) - harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa		Harrastamisen Lohjan mallin kehittämisohjelma hyväksyttiin keväällä 2024. Varhaiskasvattajille järjestetään vuosittain alle kouluikäisten lasten liikkumista edistävää koulutusta. Kasvattajia on koulutettu mm. 5-vuotiaiden lasten motoristen taitojen havainnointiin. Koulu Personal Trainer-palvelu tavoittanut yli 200 nuorta. Valmennukseen osallistujista 90,5 % kasvatti viikoittaista liikunta-aktiivisuuttaan ja 9,5 % määrä pysyi samana. Koulu PT ohjasi kerran kuukaudessa yhden 5-luokan liikuntatunteja MOVE-mittausten tulosten perusteella ja mittaukset toteutettiin keväällä uudestaan. Tulokset paranivat kokeilun myötä erityisesti heikosti suoriutuneilla. Peruskoululaisille järjestetään liikuntatapahtumia lukuvuodenaikana muun muassa 4.–6.-luokkalaaisille järjestettiin Unelmien liikuntapäivä toukokuussa jo toisena peräkkäisenä vuonna. Liikuntakeskus toteutti 5/2025 kokeilun alle 18-vuotiaiden lasten maksuttomasta uinnista. Liikuntakeskus järjesti keväällä nuorten uinteja kaksi kertaa. 7.-luokkalaisten harrastusseteliä kokeillaan lukuvuonna 2025–2026. Nuorisokeskus ja Liikuntakeskus järjestivät yhteistyössä Yöfutsal -tapahtuman nuorille keväällä 2025, mukana lähes 200 nuorta. Vuosittain järjestettävä yösäbäturnaus keräsi syksyllä 2025 yhteen 200 nuorta.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				Liikuntakeskus päätti jatkaa Kaikukortti-kokeilua nykyisellään ajalla 1.6.2025-31.5.2026. Lisänä aikaisempiin etuuksiin otetaan käyttöön mahdollisuus tuoda alle 18-vuotiaita lapsia yhteisökortilla uimaan ja Neidonkeitaan kuntosalille maksutta. <i>Oman terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi kokevien prosentuaalinen osuus on vuoden 2025 kouluterveyskyselyssä 2020-luvun vertailussa matalimmalla tasolla kaikissa vastaajaryhmissä.</i> <i>Liikuntasuosituksen mukaan vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on lisääntynyt kaikissa vastaajaryhmissä vuoteen 2025 aiemmasta kyselystä.</i> <i>5.- ja 8.-luokkalaisten Move!-mittausten mukaan (2024) niiden oppilaiden osuus, joiden toimintakyky on fyysisesti terveyttä haittaavalla tasolla (fyysinen toimintakyky heikko), on 5-luokkalaisilla laskenut 12,1 prosenttiyksikköä (33,9 % 5-luokkalaisista) ja 8-luokkalaisilla noussut 6,1 prosenttiyksikköä (46,9 % 8-luokkalaisista). Prosenttiosuus yhteensä 41,4 %, suunta laskeva vuodesta 2021 alkaen.</i>
	Ehkäisemme ennalta riippuvuuksia ja juurrutamme lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän päihdestrategian osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa	Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö -yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut	käynnissä/ jatkuva	Lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän päihdetyön strategia arvioitiin ja päätettiin sisällyttää jatkossa hyvinvointisuunnitelmaan. <i>Lohjalla alakouluikäisten nikotiinituotteiden kokeilut ovat kasvaneet hieman edellisestä kyselystä (+3 %), yläkouluikäisten kohdalla taas laskeneet merkittävästi (-6 %). Sähkösavukkeiden päivittäiskäyttö on laskenut yläkouluikäisten kohdalla edellisestä kyselystä 7 %:sta 5 %:iin. Nikotiinipussien käyttö on lisääntynyt.</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				<i>Nuorten humalahakuinen alkoholinkäyttö on vähentynyt ja raittiiden nuorten osuus kasvanut.</i> <i>Yläkoulu- ja lukiovastaajista 34 % on yrittänyt usein viettää netissä vähemmän aikaa siinä onnistumatta vuoden 2025 kouluterveyskyselyssä, mikä on enemmän kuin edellisessä kyselyssä. Alakouluikäisillä vastaajilla muutoksen suunta on positiivinen.</i> <i>Vuoden 2025 kyselyssä jotakin viikoittain harrastavien osuus on matalin ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevilla (72 %) ja korkein lukiossa opiskelevilla (88 %).</i>
	Rakennamme yhdenvertaisia mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan ja harrastamiseen osana lapsiystävällinen kunta -työtä	Lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelman tavoitteen toteutumisaste.	Käynnissä/jatkuva	Nuorisovaltuuston asettama tavoite lasten ja nuorten sujuvan arjen ja harrastamisen edistämisestä alueellista yhdenvertaisuutta vahvistaen on edistynyt. Arviointi toteutuu lapsiystävällinen kunta -työssä.
Lapset ja nuoret saavat tarpeen mukaista tukea arjen hallintaan ja itsesääätelyyn kasvu- ja oppimisympäristöissään	Lisätään ymmärrystä, ohjauksellista tukea ja ratkaisukeskeistä valmennusta arjen ympäristöihin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	Henkilöstön toteutuneet koulutukset ja tilaisuudet vanhemmille Ohjauksellisen ja valmentavan tuen saavutettavuus	käynnissä/jatkuva	Yhteistyö neuromoninaisten lasten ja nuorten tarpeenmukaisen tuen järjestämiseksi jatkui hyvinvointialueen kanssa. Vuosittainen nepsyfoorumi ammattilaisille toteutui syksyllä 2025. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien valmentajaosaamista hyödynnettiin konsultatiivisena tukena lapsiryhmiin. Lasten yksilölliset tarpeet huomioitiin resursoinnilla tarpeiden mukaan, esim. Itsesäätelyn haasteisiin tuen järjestäminen. Lohjalla lasten ja nuorten parissa työskentelevät nepsyvalmentajakoulutuksen saaneet opettajat hyödynsivät

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
		Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -tehostettua ja erityistä tukea saavat lapset/oppilaat		osaamistaan arjen työssä ja lukiossa valmennusta toteutettiin hankerahoituksella. Säätiön rahoituksella toteutettava neuropsykiatrinen valmennus ja sen vaikutusten arviointi suunniteltiin perusopetukseen ja lukioon lukuvuodelle 2025–2026. Perusopetuksessa koulutetut opettajat saavat mahdollisuuden lukuvuonna 2025–2026 valmennukseen 1 h/ viikossa. Neuropsykiatrinen valmennusosaaminen oli käytössä työkaluna nuorisotyössä. Keväällä 2025 julkaistiin Lapset ja nuoret SIB toimintasuositus nepsylasten ja –perheiden vaikuttava tukeminen. Nuorten Sateenkaareva-ryhmä kokoontui 2 x kuukaudessa. Walk in-terapiakoulutus käynnistyi syksyllä 2025 seurakunnan ja nuoristyön yhteisenä. <i>Tuen päätösten suunta perusopetuksessa kääntyi hienoiseen laskuun 9/2025.</i>
Mielen hyvinvointi vahvistuu ja turvaamme tarpeita vastaavat opiskeluhoollon palvelut kaikille	Mielenterveyden edistäminen kasvu- ja elinympäristöissä	-Tyytyväisyys elämään -Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana -Kohtalaisen ja vaikean ahdistuneisuuden kokemukset	käynnissä/jatkuva	Varhaiskasvatuksen painopisteenä oli hyvinvoiva ja turvallinen lapsuus, yksiköissä on huomioitu erityisesti sensitiivisen vuorovaikutuksen merkitys mielenterveyden edellytyksenä. Valssin (digitaalinen arviointijärjestelmä) kysely lapsen emotionaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemisesta tehty. <i>Me-säätiön selvityksen mukaan 90 % vastaajista (218) tuntee usein iloa ja onnistumisen tunteita harrastamisen Lohjan mallin harrastusryhmässä (kysely lapsille ja huoltajille 12/2024).</i> <i>Mielenterveyden ja käyttäytymisen vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–24-vuotiaiden osuus on kasvusuunnassa (vuonna 2024 1,4 % vastaavaikäisistä).</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				<i>Kouluterveyskyselyssä (2025) tyytyväisyys elämään on kasvusuuntainen kaikissa vastaajaryhmissä.</i> <i>Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä alakouluikäisten vastaajien kahden viimeisen viikon aikana koetut mielialaan liittyvät ongelmat olivat laskusuunnassa koronavuoden 2021 kyselystä (ei mukana 2025 vuoden kyselyssä).</i> <i>Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan yläkoululaisten sekä ammattioppilaitoksessa opiskelevien nuorten kokemus kohtalaisesta tai vaikeasta ahdistuneisuudesta on lisääntynyt, lukio-opiskelijoilla kokemus ahdistuneisuudesta on kääntynyt laskuun.</i>
	Kynnyksettömät palvelut tarpeen mukaisina	Yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon lainmukainen toteutuminen Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–24-vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit	käynnissä/ jatkuva	Kuntatasoinen päivitetty opiskeluhooltosuunnitelma tuli voimaan 1.8.2025. Omaperhe.fi-sivusto otettiin käyttöön. Esiopetuksen neuvola- ja kuraattoripalvelut toimivat hyvin, kuraattoripalvelut myös yhteisöllisen opiskeluhoollon osalta. Psykologipalveluiden osallistumista yhteisölliseen opiskeluhooltoon kaivattiin enemmän. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat saivat mahdollisuuden 1.8.24 alkaen tehdä suoria saatteita kuntouttavien palveluiden arviointeihin (toiminta-, puhe- ja fysioterapia, varhaiskasvatuksen psykologi). Perusopetuksessa kuraattori- ja kouluterveyspalveluiden resurssit olivat lain edellyttämällä tasolla. Psykologipalvelut olivat lähipalveluna vain osalla kouluista. <i>Noin 40 % yläkoululaisista ja lukiolaisista vastaajista ei saanut saanut tarvitsemaansa apua psykologilta tai kuraattorilta, ja kuraattoripalveluiden osalta niiden osuus, jotka eivät koe</i>

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILO	SEURANTA kesä 2024-syys 2025
		-opiskeluhoollon palveluihin pääsy		saaneensa tarvitsemaansa apua, oli noususuunnassa kaikissa vastaajaryhmissä vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä. Lukiolaisista vastaajista yhä harvempi koki, ettei ole saanut tarvitsemaansa apua kouluterveydenhoitajalta.

Onnistumisia:

- Kouluruokadiplomien määrä kouluissa lisääntynyt, diplomi yhdeksällä koululla.
- Maksuttomia harrastusryhmiä oli koulupäivän yhteydessä enemmän kuin aiempina lukuvuosina.
- Koulu Personal Trainer –palvelu tavoittanut yli 200 nuorta.
- Kokeilu lasten maksuttomista uintivuoroista toteutettiin 5/2025.
- Neuropsykiatrinen valmennus ja sen vaikutusten arviointi suunniteltiin perusopetukseen ja lukioon lukuvuodelle 2025–2026.

Panostettava erityisesti:

- Yhteisöllisen opiskeluhoollotyön vahvistamiseen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
- Jokaiselle koululle kouluruokadiplomi.
- Varhaisen tuen vahvistaminen neuropsykiatrisesti oireileville lapsille ja nuorille kasvu- ja oppimisympäristöissä vaikutusten arviointiin pohjaten.

2.7 OSALLISUUS

LAAJA HYVINVOINTISUUNNITELMA
OSALLISUUS Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta niin arjessa kuin päätöksenteossa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Viestintä on asukaslähtöistä ja vuorovaikutteista	Huomioidaan eri kohderyhmien tiedontarpeet, tiedon oikea-aikaisuus, ymmärrettävyys sekä palautteen antomahdollisuus	Viestinnän kehittämistoimet	käynnissä/jatkuva	Kaupungin verkkosivuilla sekä virallisissa sosiaalisen median kanavissa oli palautteenantomahdollisuus asukkaille. Selvityksen alla on digitaalisen työkalun hankinta, joka mahdollistaisi entistä vuorovaikutteisemmän tavan käydä keskustelua kuntalaisten kanssa ja hyödyntää asukkaiden alueellista tuntemusta tiedottamisen tukena. Tärkeimmistä aiheista tiedotetaan myös aluetoimikuntia ja kirjastoja, jotka voivat välittää viestiä paikallisesti esimerkiksi ilmoitustaulujen avulla. Parhaillaan pohditaan muita ratkaisuja saavuttaa heidät, jotka eivät seuraa kaupungin kanavia tai paikallismedia. Kaupungin viestintästrategia laadittiin ja se etenee päätöksentekoon vuoden 2025 marraskuussa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
Palvelut ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa	Huomioidaan tiedonsaannin saavutettavuus ja palvelujen esteettömyys ja yhdenvertainen saavutettavuus kaikki väestöryhmät huomioon ottaen	Tehdyt kehitystoimet Esteettömyys kartoitusten tulokset	käynnissä/jatkuva	Kaupungin verkkosivuille lisättiin mahdollisuus kääntää sisältö 10 eri kielelle. Äänipalvelu lukee sisällöt myös käännetyllä kielellä. Sosiaalisen median sisältö julkaistiin lähtökohtaisesti sekä suomeksi että ruotsiksi. Verkkosivujen ja visuaalisten materiaalien saavutettavuutta kehitetään jatkuvasti. Saavutettavuusohjeistus on työn alla. Vammaisneuvoston aloitteesta toista kertaa syksyllä 2024 järjestetty Esteettömyysteko-kilpailu nosti esille esteettömyyden merkitystä kaikkien väestöryhmien näkökulmasta. Esteettömyystekopalkinto jaetaan myös vuonna 2025.
	Tarjotaan monipuolisia kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja ja -tapahtumia kaikille väestöryhmille	Palvelujen ja tapahtumien määrä	käynnissä/jatkuva	Lohjan kaupunki järjestää vuosittain kävijöille maksuttomia tapahtumia kuten Lohjan Järvijuhannus, Tapahtumien ilta, Lohjan joulunavaus, itsenäisyysjuhla ja Menneen ajan joulumarkkinat. Maksuttomuutta tukevat myös mm. Lohjan kaupunginkirjaston, Lohjan Museon ja Lohjan kaupunginorkesterin vuosittaiset maksuttomat tapahtumat.
	Mahdollistetaan kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelujen käyttö myös vähävaraisille kuntalaisille	Ilmaisten palvelujen käyttäjämäärä Myönnetyt avustukset harrastustoiminnan tukemiseen	käynnissä/jatkuva	Lohjalla on käytössä valtakunnallinen Kaikukortti-malli, joka mahdollistaa vähävaraisten osallistumisen kulttuuriin ja liikuntaan maksutta. Kaikukorttia jakavat sosiaali- ja terveysalan tai hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijat omille asiakkailleen tarpeen mukaan. 23.10.2025 voimassa olevia Kaikukortteja on 1 099 kappaletta, Kaikukorttia on käytetty yhteensä 2 051 kertaa ja voimassa olevien korttien käyttöaste on 34,5 %. Vähävaraisten lasten ja nuorten harrastustoimintaa on tuettu Pirjo Mattilan rahaston ja Lohjan Liikuntakeskus Oy:n Valmiina Liikkumaan -projektin avustuksilla. Maksuttomia

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				harrastusmahdollisuuksia on tarjottu lapsille ja nuorille myös Harrastamisen Lohjan mallin hankkeesta ja Opetushallituksen koulujen kerhotoiminnan avustuksella.
	Lisätään palvelujen saavutettavuutta digitaalisten palvelujen avulla		käynnissä/jatkuva	Kaupungilla on käytössä Kaavahaavi –lomake. Esitietolomake yrityksille ja hanketoimijoille. Hankkeen neuvontaan ja edistämiseen osallistuvilla kaupungin toimijoilla kaupungin toimijat saavat yhdenmukaisen tiedon, jonka pohjalta palveluohjaus oikeaan prosessiin.
	Kehitetään joukkoliikennettä tukemaan liikkumista kunnan sisällä sekä kehyskuntiin	Joukkoliikenteen kehittämistoimet	valmis	Palveluliikenteen aikataulut uudistuivat 3.6.2024 alkaen. Uudistuksen myötä aikatauluja selkeytettiin käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi. Vuoden 2024 aikana uudistuksien vaikutuksia ja toimivuutta seurattiin.
Kuntalaisten osallisuus päätöksentekoon vahvistuu	Pidetään yllä rakenteita, jotka tukevat ja mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen oman elinympäristönsä kehittämiseen ja kunnan päätöksentekoon	Vartti- ja nuorisovaltuuston sekä vammais- ja vanhusneuvoston toiminta on aktiivista ja osallisuutta tukevaa Osallistavien työpajojen, kuntalaiskyselyiden yms. määrä	käynnissä/jatkuva	Vammais- ja vanhusneuvoston edustajat ovat omien kokoustensa lisäksi osallistuneet aktiivisesti mm. Esteettömyysteko-kilpailun ja useiden juhlatilaisuuksien järjestämiseen sekä osallistuneet kaupungin eri toimialojen järjestämiin työpajoihin. Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksistä tehtiin uutisia suoraan kuntalaisille. Tavoitteena laajentaa myös lautakuntiin ja muihin toimielimiin jatkossa. Syksyllä 2024 toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely kuntalaisille suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä kysely Harjun urheilukeskuksen kehittämisestä. Keväällä 2025 toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöpaja sekä vetovoimakysely asukkaille. Torin alueen kaavamuutoksesta kuultiin asukkaita muun muassa järjestämällä kaavailtoja.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
				Kaupunkirakenteen toimijat osallistuva osallistuvan budjetoinnin toimenpiteiden toteuttamiseen ja ylläpitämiseen. Vartti- ja nuorisovaltuusto ovat osallistuneet aktiivisesti elinympäristönsä kehittämiseen ja päätöksentekoon mm. aloitteilla, osallistuvan budjetoinnin prosessin eri vaiheissa ja erilaisissa tilaisuuksissa, mm. Nuorten vaikuttajapäivä toteutui ensimmäisen kerran keväällä 2024. Lasten ja nuorten osallisuusrakenteita kehitetään yhdessä lasten ja nuorten kanssa osana lapsiystävällinen kunta -työtä. Sivistys-toimiala on järjestänyt Hyvinvointia yhdessä - kyläiltoja Lohjan kylissä syksystä 2023. Kyläkierros päättyi keskustaan keväällä 2025. Kyläiltojen tavoitteena oli vahvistaa kuntalaisten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta niin arjessa kuin päätöksenteossa.
	Luodaan päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnista (EVA) Lohjan malli ja tehdään sen käyttöönotosta merkittävissä päätöksentekoprosesseissa valtuustopäätös	Lohjan EVA malli tehty Valtuustopäätös ennakko vaikutusten arvioinnin käyttöönotosta tehty	valmis	Kaupunginvaltuusto hyväksyi Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin Lohjan mallin käsikirjan keväällä 2025.
	Vahvistetaan henkilöstön osaamista päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnista säännöllisillä koulutuksilla	Koulutusten lukumäärä / vuosi. Toteutuneiden ennakko vaikutusten arviointien määrä merkittävien	käynnissä/jatkuva	Lohjan kaupungin perehdytysohjelma lapsen oikeuksista sisältää koulutuskokonaisuuden Lapsivaikutusten arvioinnista. Päätösten ennakko vaikutusten arvioinnin Lohjan mallia juurrutettiin syksyllä 2025 (4 koulutustilaisuutta).

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
		päätöksentekoprosessien yhteydessä / vuosi		
	Toteutetaan osallistuvan budjetoinnin kokeilu ja tehdään suunnitelma jatkosta	Osallistuvan budjetoinnin kokeilu ja jatkosuunnitelma tehty	valmis	Osallistuva budjetointi toteutettiin keväällä 2025. Budjetti 50 000 euroa. Ääniä tuli yhteensä reilut 1200, teemana yhteisöllisyys.

Onnistumisia:

- Kaupungin viestintästrategia on laadittu. Viestintästrategia etenee päätöksentekoon vuoden 2025 aikana.
- Esteettömyysteko-kilpailu vakiintumassa. Tuo esille esteettömyyden merkitystä kaikkien väestöryhmien näkökulmasta.
- Osallistuvan budjetoinnin malli on vakiintunut asukkaiden tavaksi vaikuttaa hankintoihin

Erityisesti panostettavaa:

- Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin Lohjan mallin juurruttaminen

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA
OSALLISUUS
Lapsen oikeudet kunnassa toteutuvat sekä lasten ja nuorten osallisuus hyvään ja onnelliseen elämään turvataan.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syky 2025
Lasten ja nuorten mahdollisuudet osallistua palveluiden ja toiminnan suunnitteluun ja	Lasten ja nuorten osallisuus turvataan rakenteissa.	Huoltajien ja oppilaiden vaikutusmahdollisuudet (TEA-viisari) Lasten oppimista ja hyvinvointia indikoivat mittarit -tyytyväisyys elämään	käynnissä/jatkuva	11/2025 hyväksymispäätöstä odottava viestintästrategia huomioi lapset, nuoret ja lapsiperheet. Lasten ja nuorten osallisuusrakenteiden kehittäminen eteni suunnitellusti osana lapsiystävällinen kunta-kehittämistyötä. Keväällä 2025 aloitettiin lasten ja nuorten näkemysten koonti osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksistaan.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILO	SEURANTA kesä 2024-syys 2025
kehittämiseen vahvistuvat		-kokemus kuulumisesta johonkin itselleen tärkeään ryhmään (-2023) -kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä (-2023) -vähintään yhtenä päivänä viikossa harrastavat		Osallistuvan budjetoinnin prosessi huomioi lapset ja nuoret jo toista vuotta peräkkäin. Vuonna 2025 teemana oli yhteisöllisyys. Oppilaiden osallisuuden edistämisen suunnitelma kirjattiin koulujen lukuvuosisuunnitelmiin. Oppilaat osallistuivat monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen, esim. Ötökän elämää yhteisötaideprojekti (Ristin koulu ja vanhempainyhdistys yhteistyössä Tyynelän taidegallerian kanssa), robotiikkaturnausta ja oppilasagenttien tapahtumat. <i>4. ja 5.luokkalaisten tyytyväisyys elämäänsä on 2020-luvun kouluterveyskyselyissä ollut samantasoista vuosivertailussa (reilu 80 % vastaajista tyytyväisiä elämäänsä). Nuorten vastaajaryhmissä maltillinen positiivinen suunta viimeisimmässä kyselyssä (2025).</i> <i>TEA-viisarin tiedonkeruun mukaan huoltajien vaikutusmahdollisuudet ovat lisääntyneet vuoden 2023 koonnissa. Myös oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksissa sekä kodin ja koulun yhteistyössä suunta vahvistuva.</i> <i>Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan ainakin kerran viikossa harrastavien osuus on lukio-opiskelijoilla (88 %) ja alakoululaisilla vastaajilla (84 %). Yläkouluikäisistä 77 %vastaajista harrastaa viikoittain, ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista 72 %.</i>
	Lasten ja nuorten kanssa toimivien osallistavaa työtä vahvistetaan	Koulutukseen osallistumisen seuranta	käynnissä/jatkuva	Osallistumista lapsen oikeuksien perehtymiskoulutukseen seurataan lapsiystävällinen kunta -työssä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
Lasten ja nuorten mahdollisuudet vaikuttaa omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin ja saada tietoa palveluista ja päätöksistä lisääntyvät (niin kuntatasolla kuin omissa kasvuympäristöissään).	Lapsivaikutusten arviointi otetaan suunnitelmallisesti ja systemaattisesti käyttöön osana lapsiystävällinen kunta -työtä	Toteutuneet lapsivaikutusten arvioinnit	käynnissä/ jatkuva	Kaupunginvaltuusto hyväksyi Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin Lohjan mallin käsikirjan keväällä 2025. Päätösten vaikutuksia lapsiin on arvioitu osana valmistelua osassa päätöksiä.
	Hyödynnämme lasten ja nuorten asiantuntijuutta aikuisten osaamisen ja ymmärryksen lisäämiseksi.		käynnissä/ jatkuva	Lasten osallistaminen esiopetussuunnitelman laadintaan toteutettiin keväällä 2025 kyselyllä esiopetuksen aloittaville lapsille kysymällä, mitä he haluavat tehdä esiopetuksessa. Oppilaiden osallistaminen perusopetussuunnitelman laadintaan toteutettiin keväällä mahdollisuudella kommentoida opetussuunnitelman luonnosta. Lapset osallistettiin varhaiskasvatuksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadintaan. Harrastamisen Lohjan mallin ryhmiä oli lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 98, mukana yli tuhat osallistujaa viikoittain. Ryhmien täyttöaste oli 75 %. Vuosittainen harrastuskysely ja lasten toiveet vaikuttavat harrastuksiin. Varttivaltuuston aloitekäytäntöä aikaistettiin syksyllä 2024, jotta lapset saivat tietoa aloitteen etenemisestä kuluvan lukuvuoden aikana. Lukiolla toimii oppilaitoksen oma opiskelijaparlamentti nuorten näkemysten esiin tuomiseksi. Syksyllä 2024 nuorisovaltuuston puheenjohtaja teki kuntalaisaloitteen nuorisovaltuuston suorasta aloiteoikeudesta kaupunginvaltuustoon.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024-syksy 2025
				Nuorisovaltuuston osallistuminen talousarvioprosessiin rakennettiin yhdessä nuorisovaltuuston kanssa 4/2025. Nuorisotyön kesäkerhotoimintaa laajennettiin kolmesta viikosta neljään viikkoon asiakaspalautteen myötä Ojamolla. Päätös ottaa 3.–4.-luokkalaisia otetaan mukaan kerhoihin, mikäli paikkoja alkuopetusikäisiltä jää täytettäväksi. Digileirien määrä tuplattiin tarpeen myötä.

Onnistumisia:

- Kaupunginvaltuusto hyväksyi Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin Lohjan mallin käsikirjan keväällä 2025, lapsivaikutusten arviointi sisällytetty malliin.
- Hyväksyntää odottava viestintästrategia huomioi lapset, nuoret ja lapsiperheet
- Lasten ja nuorten osallisuusrakenteiden kehittäminen eteni suunnitellusti osana lapsiystävällinen kunta-kehittämistyötä.
- Nuorisovaltuuston osallistumistavat talousarvioprosessiin sovittiin

Panostettava erityisesti:

- Lohjan ennakkoaikeiden arviointimallin (EVA-mallin) jalkauttaminen, seuranta ja toteutuneiden arviointien seurannan toimintatavoista sopiminen.
- Yhteisen tietovarannon rakentaminen alueellisuus huomioiden
- Vaikuttavien osallisuusrakenteiden ja osallistamistapojen vakiinnuttaminen

2.8 LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA TOIMINTASUUNNITELMA

Lapsiystävällinen kunta –toimintasuunnitelman seuranta vuosille 2023–2025 toteutui Suomen Unicefin kanssa 2/2025. Lohja hakee tunnustusta tehdystä työstä lasten oikeuksien edistämiseksi vuoden 2026 alussa. Tunnustus myönnetään, kun vuosille 2023–2025 asetetut tavoitteet täyttyvät.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2023-2025

Visio: Lasten ja nuorten ääni kuuluu kaikille!

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.	Lohjan kaupungin viranhaltijat, luottamushenkilöt ja esihenkilöt perehtyvät lapsen oikeuksiin ja edistävät lasten oikeuksia tehtävässään.	Lapsen oikeudet perehntymisohjelmassa. Lapsen oikeuksiin perehtyminen, tavoitearvo: Esihenkilöt 100 % Henkilöstö 80 % Luottamushenkilöt 50 %	Perehtyminen lapsen oikeuksiin on osana perehntymisohjelmia (kansallisen lapsistrategian koulutuskokonaisuus eOppiva). Vuosittainen lapsen oikeudet info esihenkilöille toteutui. 2024-2025 järjestettiin lapsen oikeudet -perehdytksiä Teamsilla. Syksyllä 2025 perehdytykset esihenkilöille (2) lapsen oikeuksien viikolla marraskuussa ja työyksiköille suunnattuja perehdytksiä tarjottu ja toteutunut (2). Harrastamisen Lohjan mallin palveluntuottajilta edellytetään sopimuksessa lapsen oikeuksiin perehtymistä, toteutunut 100 % Prosentuaaliset osuudet kootaan 1/2026 arviointitapaamiseen.
	Lapsen oikeudet uusien työntekijöiden perehdytysohjelmassa.	Lapsen oikeudet perehntymisohjelmassa	Perehtyminen lapsen oikeuksiin on osana uusien työntekijöiden perehntymisohjelmaa.
	Lapsen oikeuksien viikko edistää vuosittain lapsen oikeuksien näkyvyyttä kunnassa. Lapsen oikeuksien päivä	Lapsen oikeuksien päivä järjestetään vuosittain Lapsen oikeudet näkyy varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa teeman	Lapsen oikeuksien viikon päätapahtuma järjestetty vuodesta 2022 alkaen vuosittain.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
	järjestetään vuosittain. Kouluissa ja päiväkodeissa hyödynnetään teemaviikon materiaalia lisäämään lasten ja nuorten tietoisuutta lapsen oikeuksista.	mukaisena lapsen oikeuksien viikolla.	Lapsen oikeuksien viikon liputus järjestetty vuodesta 2023 alkaen marraskuun teemaviikolla, liputus toteutetaan vuonna 2025 syksyllä hyväksytyn liputusohjeen mukaisesti.
Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAa) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.	Lapsivaikutusten arviointi toteutetaan systemaattisesti aina, kun päätettävä asia koskee merkittävästi lapsia tai lapsiryhmiä kaupungissa päätetyn linjan mukaisesti.	Linjaus merkittävistä päätöksistä tehty Lapsivaikutusten arviointi toteutuu merkittävissä päätöksissä	Linjaus merkittävistä päätöksistä tehty osana 4/2025 hyväksyttyä Lohjan ennakkoaiikutusten arvioinnin mallia.
	LAVA-prosessi on osa EVA-mallia. EVA-malli on luotu Lohjalle keväällä 2024. Ennakkoaiikutusten arviointi on osakaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.	Valmistelevista virkamiehistä ja asiantuntijoista saanut koulutusta lavaan ja luottamushenkilöt perehdytetty. Tavoitearvo esihenkilöt 80 %, luottamushenkilöt 90 % Lava-asiantuntija on nimetty ja rooli määritelty vuoden 2023 aikana (osana EVAA).	EVA-klinikat toteutuneet lokakuussa 2025. Luottamushenkilöille tarjotaan infoa ennakkoaiikutusten arvioinnista osana HYTE-työtä. Ennakkoaiikutusten arvioinnin tukihenkilöt nimetty ja rooli määritelty osana Lohjan ennakkoaiikutusten arvioinnin mallia.
	Rakennetaan tietopohjavaranto, jossa on alueellista ja paikallista tietoa lasten ja nuorten tilanteesta.	Kumuloituva tietopohjavaranto on päätöksiä valmistelevien käytössä ja tiedon tallentamiseen ja hyödyntämiseen	Tietopohjavarantoa kehitetään osana ennakkoaiikutusten arviointia.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
		perehdytetty valmistelusta vastaavat tahot toimialoilta (mitä ja kenelle).	
Kunnassa on edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi muita osallisuutta edistäviä rakenteita, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten näkemysten esiintuomisen eri ikäkausina. Näkemykset otetaan huomioon palveluita suunniteltaessa ja kehitettäessä.	Lisäämme henkilöstön ymmärrystä osallisuudesta ja yhdenvertaisuudesta	Osallistuminen perehdytykseen Osallisuusrakenteet kasvatuksen ja opetuksen ohjaavissa asiakirjoissa.	Prosentuaaliset osuudet kootaan 1/2026 arviointitapaamiseen. Osallisuus ja yhdenvertaisuus huomioitu kaupungin palveluja koskevassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa, perusopetuksen vuosikellossa ja lukuvuosisuunnitelmapohjassa, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hyvinvointityössä. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan koko henkilöstölle koulutus 1/2026 lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi, kouluttaja HY+.
	Osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia kokeillaan erilaisin keinoin eri ikäisten lasten kanssa. Kouluterveyskyselyn käsittelyn lisäksi kokeillaan muita vaikuttamisen kanavia.	Vähintään viisi uutta osallistumisen tapaa kokeiltu Kouluruokadiplomi jokaisella koululla	Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin tulosten purku ja toimenpidesuunnitelma tehty. Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt toteutettu ja purettu toimenpiteiksi. Kyläillat (11) toteutuneet 2023–2025. Osallistuvan budjetoinnin prosessi huomioi lapset ja nuoret. Erilaisia osallistumisen tapoja kokeiltu lisäksi mm. Skidialogi, tulevaisuustyöpaja. Nuorten vaikuttajapäivä toteutui toisen kerran keväällä 2025 nuorisovaltuuston järjestämänä. Kouluruokadiplomi kymmenellä koululla.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
	Rakennamme yhdessä lasten ja nuorten kanssa pysyviä osallisuuden rakenteita kuntaan.		Osallisuutta edistävästä toimintamalleista/ kokeiluista on koottu raportti, jonka pohjalta laaditaan toimintaohjeistus osallisuuden vahvistamiseksi.
	Kootaan toimintaohjeistus systemaattisen osallisuuden rakenteista ja osallistamisen keinoista yksilö- ja ryhmätasolle.	Toimintaohjeistus laadittu	Toimintaohjeistus laaditaan 12/2025.
Edistämme alueellista yhdenvertaisuutta siten, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus sujuvaan arkeen ja harrastamiseen.	Lisäämme henkilöstön ymmärrystä yhdenvertaisuudesta täydennyskoulutuksella	Osallistuminen perehdytykseen tavoitearvo Esihenkilöt 70 % Henkilöstö 50 %	Harrastamisen Lohjan mallin palveluntuottajat osallistuvat koulutukseen. Prosentuaaliset osuudet kootaan 1/2026 arviointitapaamiseen.
	Kartoitetaan, miten eri alueiden elinympäristöt tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia ja sujuvaa arkea.	Lasten ja nuorten näkemyksiä kartoitettu koko kunnan laajuudella	Lasten ja nuorten näkemyksiä kartoitettu koko kunnan laajuudella, tavoitteen toteutumista arvioidaan lapset ja nuoret osallistaen. Vuosittainen harrastuskysely toteutunut. Harrastamisen Lohjan mallin kehittämisohjelma laadittu. Me-säätiön vaikuttavuusselvitys harrastamisen Lohjan mallista.
	Parannetaan lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia logistisesti.	Kyydin harrastuksesta kotiin kuljetusoppilaille mahdollistavat koulut	Koulukuljetus järjestettiin viideltä koululta kotiin harrastuksesta lukuvuonna 2024–2025. Lukuvuonna 25–26 mukaan kaksi koulua, yhteensä seitsemän.
	Lisäämme maksutonta harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen ja parannamme kaikkien lasten mahdollisuuksia osallistua harrastustoimintaa	Harrastamisen Suomen mallin toiminta tavoittaa harrastamattomat Kerran viikossa harrastavien määrä pysyy samana/ kasvaa	Harrastajien määrä jo yli tuhat lasta. Kokeilu hävikkiruoan tarjomisesta maksuttomassa harrastustoiminnassa koulupäivän yhteydessä toteutui kahdella koululla lukuvuonna 24–25, ja syksyllä 2025 kuudella koululla. PARAS PÄIVÄ, uusi koululaisten soveltavan liikunnan tapahtuma Routionmäen yhtenäiskoululla 5/2025.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
			7.-luokkalaisten harrastusseteliä kokeillaan lukuvuonna 2025–2026.
Lapsiystävällinen kunta -malli ja -kehittämistyö on koko kunnan yhteinen tavoite.	Lapsiystävällinen kunta -työn rakenteet luodaan sujuviksi ja monitoimijaisiksi, ja sidonnaisuus kunnan muuhun kehittämistyöhön/ hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön määritellään.	Koordinaatioryhmän sidonnaisuus kunnan kehittämistyöhön määritelty	Koordinaatioryhmän sidonnaisuus kunnan kehittämistyöhön on määritelty osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita. Koordinaatioryhmä on monialainen, nuorisovaltuuston, seurakunnan ja hyvinvointialueen edustus koordinaatioryhmään nimettynä. Koordinaatioryhmän itsearviointi toteutettu vuosittain.
	Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toimenpiteille varataan riittävät resurssit kunnan talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin.	Lapsiystävällinen kunta -työlle varattu budjetti talousarvioon	Lapsiystävällinen kunta -työlle on varattu budjetti talousarvioon vuodesta 2024 alkaen.
	Lapsen oikeuksien näkyvyyttä kunnan viestinnässä kehitetään systemaattisesti sopimalla vastuista.	Lasten oikeudet näkyvät viestintäsuunnitelmassa. Lapsiystävällisyys ja lasten oikeudet näkyvät kunnan viestinnässä noususuuntaisesti	Lapset ja nuoret huomioitu hyväksyntää odottavassa viestintästrategiassa.
Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaiku-	Lapsibudjetoinnin käyttöönottoon valmistaudutaan.	Lapsibudjetointiin perehtyminen. Kartoitettu, minkälaisilla talousraportointikäytännöillä ja -järjestelmillä pystymme	Päätös lapsibudjetoinnin kehittämisestä kunnassa ja kehittämisverkostoon osallistumisesta tehtiin 2023. Kansallisen kehittämisverkoston tapaamiset toteutuivat 2023–2024. Talousraportointityökalun kehittäminen työn alla.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	SEURANTA
tusten arviointia talousarvio- päättöksistään (lapsibudjetointi eli LABU).		erittelemään resurssien kohdentamisen lapsiin. Ensimmäiset askeleet ja kokeilu lapsibudjetoinnin kehittämiseksi tehty.	Nuorisovaltuuston osallistuminen vuoden 2026 talousarvioon rakennettiin yhdessä nuorisovaltuuston kanssa.

Onnistumisia:

- Perehtyminen lapsen oikeuksiin on osana perehtymisohjelmia
- Lapsen oikeuksien viikon päätapahtuma järjestetään vuosittain
- Lohjan ennakkovaikutusten arvioinnin malli on hyväksytty
- Harrastamisen Lohjan malli lisää lasten mahdollisuuksia harrastaa maksuttomasti koulupäivän yhteydessä koko Lohjan alueella
- Lasten edun punninta lapsiin kohdistuvissa päätöksissä on osa perehtymisohjelmaa
- Uusia keinoja lasten osallisuuden ja vaikuttamisen lisäämiseksi on kokeiltu

Panostettava erityisesti:

- Perehtymisohjelman mukainen tutustuminen lapsen oikeuksiin
- Tietopohjavarannon rakentaminen tietopohjaisen päätöksenteon tueksi
- Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisten vahvistaminen, systematisoiminen ja tilastointi
- Vaikuttavien osallisuusrakenteiden ja osallistamistapojen vakiinnuttaminen
- Tapa seurata varojen käyttöä lapsiin rakennetaan ja kytketään vaikutusten arviointiin (lapsibudjetointi)

2. IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2024-2025

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	TILA	SEURANTA
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet tukevat ikääntyneiden HYTE-työtä	Tehdään aktiivista yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden seniori-infon ja hyvinvointia edistävän toiminnan tiimin kanssa	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden laadullinen itsearviointi hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa	käynnissä / jatkuva	Organisaatiolle luotiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn rakenteet. Lisäksi nimettiin rakenteisiin liittyvät keskeiset henkilöt. Yhteistyö kunnan toimijoiden välillä on säännöllistä ja koko ajan kehittyvää.
	Tuetaan ikääntyneiden hyvinvointia edistävää järjestötoimintaa hyvinvointi-avustuksilla	Myönnettyjen avustusten määrä	valmis	Hyvinvointiavustuksia myönnettiin vuonna 2024 yhteensä 28 yhdistykselle ja vuonna 2025 yhteensä 33 yhdistykselle. Kumpanakin vuonna noin puolet avustusta saaneista järjestöistä keskittyi toiminnassaan ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseen.
	Tuetaan ikääntyneiden hyvinvointia edistävää järjestötoimintaa tarjoamalla järjestöille edullisia tai maksuttomia kokoustiloja	Järjestöille tarjolla olevien edullisten tai maksuttomien kokoustilojen määrä	valmis	Järjestötyötä tehtiin kuluvana vuonna osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä henkilöstöressurssin sallimissa rajoissa. Vuoden 2025 alusta otettiin käyttöön Hyte-status, joka mahdollisti lohjalaisille yhdistyksille ja järjestöille maksuttomia kokous- ja kokoontumistiloja. Statukset myönsi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto. Järjestöt voivat varata käyttöönsä määritellyjä tiloja perusopetuksen yksiköistä (22), lukio-opetuksen tiloista (4), Laurentiustalon Sibelius-siivestä ja Kässän talosta. Myös entisen Maksjoen koulun muuntaminen Järjestöjen ja yhdistysten taloksi eteni. Tilojen käyttöönotto tapahtui kesän 2025 aikana.

Palvelut ovat ikääntyneiden saavutettavissa	Kehitetään palveluliikennettä ikääntyneiden liikkumisen tarpeet huomioiden yhteistyössä Lohjan vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa	Toteutuneet kehittämistoimet Palveluliikenteen käyttöaste	valmis	Palveluliikenteen käyttöaste on alhainen kesäkuu 2024 – huhtikuu 2025 välillä. Keskimääräinen matkustajamäärä on Kaupunkipalveluautossa 3,2 matkustajaa ja Haja-asutusalueen autossa 2,1. Matkustajamäärä vaihtelee välillä 0–14. Tietyt suunnat ovat suositumpia kuin toiset. 3.6. alkaen aikatauluja on päivitetty ja täysin tyhjiä vuoroja laitettu tauolle. Palveluliikenteen suunnitelma on esitelty neuvostoissa keväällä 2024.
	Kutsu- ja palveluliikenteen aikataulut ja esite julkisesta liikenteestä tehdään paperiversioina jaettavaksi asukkaille Lohjan kirjastojen ja muiden palvelupisteiden kautta	Aikataulut ja esite julkaistu ja toimitettu jaettavaksi Palveluliikenteen käyttöaste	valmis	Kutsu- ja palveluliikenteen aikataulut on painettu. Niitä jaetaan ainakin Monkola asiakaspalvelussa, kirjastoissa, Aseman terveyskeskuksessa, sairaalassa, Prismassa, Citymarketissa, Lohjan Tähtien R-kioskilla sekä palveluliikenteen autoissa.
	Kehitetään ikääntyneille suunnattua viestintää huomioiden myös ei sähköiset viestintäkanavat	Tehdyt toimenpiteet	käynnissä/ jatkuva	Vuoden 2025 keväällä jaettiin joka talouteen Lohjan kaupungin tiedotuslehti. Julkaisu jaetaan kaksi kertaa vuodessa.
	Edistetään kulttuuripalveluiden saavutettavuutta kehittämällä ikääntyneiden kulttuuriohjelmaa ja kulttuurikyytiä	Kulttuurikäyntien määrä Osallistuttu kolmannen sektorin toteuttamaan kulttuurikyyti-yhteistyöhön vuonna 2024 Kulttuurikyydin käyttökertojen määrä	käynnissä/ jatkuva	Lohjalla järjestettiin helmikuussa 2025 ensimmäinen Ystävänpäivän Senioridisko ja työryhmä kokoontuu syksyllä 2025 suunnittelemaan vuoden 2026 tapahtumaa. Lohjalla järjestetään vuosittain lukuisia vapaan pääsyn tapahtumia, joihin osallistuu yli 30 000 kävijää vuosittain. Ikääntyneiden kulttuuriohjelma on valmis ja sen jalkauttaminen voidaan aloittaa.

		Suunnitelma kulttuurikyydin jatkamisesta tehty		Kulttuurikyytejä on järjestetty kevään 2025 aikana kolme kertaa.
	Osallistutaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen digitukiprojektiin, jonka tavoitteena on luoda digituen antajien verkosto kuntien ja kolmannen sektorin kanssa alueellisen yhteistyön ja hyvinvointialueen digipalvelujen käytön tukemiseksi	Toteutuneet uudet toimintamallit ja -rakenteet Toteutuneiden digineuvontojen määrä Lohjalla	valmis	Hyvinvointialueen digituen projekti päättyi keväällä 2025. Projektissa kartoitettiin digituen toimijoiden alueellinen verkosto. Lohjalla digineuvontaa toteutetaan useiden järjestöjen toimesta.
Yhteisöllisyys nähdään voimavarana ja yksinäisyys koskettaa yhä harvempaa	Tuetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta Olkkari-toiminnan jalkauttamisessa Lohjalle tiedottamalla toiminnasta aktiivisesti huomioiden myös ei sähköiset viestintäkanavat	Olkkari-toiminta aloitettu Lohjalla Ryhmien osallistujamäärät	valmis	Olkkaritoiminta on käynnistynyt Lohjalla maaliskuussa 2024. Toimintaa järjestettiin keskustan Linnaistenhovissa sekä maaliskuusta 2025 myös Nummella Niilonpirtissä. Olkkaritoimintaan on vuonna 2024 osallistunut 345 ikääntynyttä ja vuoden 2025 keväällä 328 ikääntynyttä.
	Suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäivä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäivä toteutunut	valmis	Syksyllä 2024 perustettiin Ikääntyneiden hyvinvointi Lohjalla – verkosto, jonka ensimmäiseen kokoukseen kutsuttiin ja hyvinvointialueen ja ikääntyneiden hyvinvointia edistäviä järjestöjen lisäksi muita ikääntyneiden palveluita tarjoavia ja toteuttavia toimijoita kuten seurakunnan, vanhus- ja vammaisneuvosto, Kolmen kampuksen urheiluopisto, kaupungin liikuntapalveluita sekä kulttuuritoimi. Verkosto

				toteutti ystävänpäivän senioridiskon. Tapahtumaan osallistui 140 ikääntynyttä.
Vähävaraisuus ei ole este harrastamiselle tai kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle	Lisätään ikääntyneitä palvelevia Kaikukortin jakajia	Ikääntyneille myönnettyjen Kaikukorttien määrä	valmis jatkuva	LUVN:in ikääntyneiden palvelut liittyvät Kaikukortin jakajaksi syksyllä 2025. Tähän mennessä yli 65-vuotiaille miehille on jaettu 26 Kaikukorttia ja yli 65-vuotiaille naisille on jaettu 46 Kaikukorttia.
	Lisätään Kaikukortin käyttökohteita	Kaikukorttien käyttöaste	valmis	Uusia Kaikukortti-kohteita tavoitellaan jatkuvasti. Kaikukorttien käyttöaste on 37,5 % tilastointipäivänä 4.6.2025. Vuoden 2024 lopussa käyttöaste on ollut 50,8 %, joka on tavoite.
Terveellisten elämäntapojen noudattamiseen on tarjolla mahdollisuuksia ja tukea	Mahdollistetaan liikuntaneuvonnan saatavuus ikääntyneille liikuntaneuvonta-resurssia lisäämällä	Ikääntyneille on tarjolla liikuntaneuvontaa Ikääntyneiden liikuntaneuvontojen määrä vuodessa	valmis	Ikääntyneiden liikuntaneuvontaa on järjestetty pääsääntöisesti ryhmämuotoisena järjestöille ja yhteisöille. Ryhmämuotoisten liikuntaneuvontojen määrä on ollut viisi liikuntaneuvontakertaa ja osallistujamäärä yhteensä 236 henkilöä. Lohjan kaupunki, LUVN keskustan terveysasema, Hiiden Opisto ja Lohjan Liikuntakeskus Oy toteuttivat Suomi liikkeelle -hankeavustuksella liikuntaneuvonnan polkua terveysasemalta ryhmämuotoiseen liikuntaneuvontaan, kohderyhmänä yli 65-vuotiaat 2. tyypin diabetesta sairastavat tai sairauden riskiryhmään kuuluvat. Ryhmään osallistui 5 henkilöä, 6 kk prosessin vei loppuun 100 %. Neuvontakertojen määrä kokonaisuudessa oli 27 kertaa.
	Vahvistetaan sote- ja liikuntapalvelujen välistä asiakasohjausta yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa	Palvelukuvaus Lohjan kaupungin liikuntapalveluista tehty ja jalkautettu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sote-palvelujen tietoon	valmis	Liikuntakeskuksen palvelukuvaukset löytyvät Palvelutietovarannosta (PTV). Palvelukuvaukset löytyvät LUVN:n Hyvinvointipalvelut verkkosivuston hakukoneesta.

	Viestitään aktiivisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen terveellisiä elämäntapoja tukevista tietoiskuista, tiedotteista ja ryhmämuotoisesta toiminnasta	Toteutuneet viestintätoimet	käynnissä/jatkuva	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämistä tapahtumista ja tiedotteista on viestitty kaupungin internetsivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Viestinnässä on hyödynnetty myös olemassa olevia verkostoja, kuten kaupungin vanhus- ja vammaisneuvostoja. Kaupungin internet-sivuilta löytyvät myös suorat linkit Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen internet-sivuille ja erikseen hyvinvointialueen ikääntyneiden hyvinvointiin keskittyvälle internetsivustolle.
Elinympäristö tukee ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta	Lisätään kaavoituksen ja rakentamisen yhteistyötä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa jo suunnitteluvaiheessa	Yhteiset osallisuusrakenteet luotu Osallisuus-rakenteiden yhteistyön määrä ja laatu vuodessa	valmis	Vanhus- ja vammaisneuvostolle järjestetään tilaisuuksia ja työpajoja kaavanvalmistelussa silloin, kun on heidän kannaltaan tärkeä asemakaavahanke valmistelussa. Toimintamalli on ollut käytössä pidempään ja vakiintunut toimintamalliksi ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman voimassaolo aikana. Toimintamallilla tavoitellaan aktiivista vuorovaikutusta neuvostojen kanssa suunnitteluvaiheessa lausuntojen sijaan. Vammaisneuvosto kutsuu kaupunkirakenteen toimijat vuosittaiseen esteettömyyskävelyyn, jossa kartoitetaan kaupungin palvelujen, kaupunkiympäristön ja tilojen esteettömyyttä.
	Lisätään levähtämisen mahdollistavia penkkejä kaupungin ylläpitämien kävelyteiden varsille, puistoihin ja kiinteistöjen alueelle osallistaen kuntalaisia sopivien paikkojen suunnitteluun	Kuntalaisten osallistaminen toteutettu Asennettujen penkkien määrä	valmis	Kaupunkiympäristöön lisättiin niin sanottuja kolmansia paikkoja, puistonpenkkejä. Kuntalaiset osallistuivat penkkien sijoituspaikkojen valintaan.

	Asennetaan pyörätuoliramppi Auralahden uimarannalle	Pyörätuoliramppi asennettu	valmis	Aurlahteen rakennettiin esteetön uimapaikka asentamalla pyörätuoliramppi kesällä 2024.
	Edistetään esteettömyyttä madaltamalla kävelyteiden reunakivikorkeuksia huoltotöiden yhteydessä ja uudisrakentamisessa	Tehdyt toimenpiteet	käynnissä/jatkuva	Kävelyteiden reunakivikorkeuksia madallettu Ojamonkatu väli Laguksenkatu-Ahtsalmenkatu sekä Laiturikadun ja Karnaistenkadun liittymässä.
	Edistetään turvallisuutta katuverkoston valaistusta parantamalla	Tehdyt toimenpiteet Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä	valmis	Kevyen liikenteen väylien valaistusta uusitaan vuosittain määrärahojen puitteissa: väylien päällystystyö ja LED-valaistus tehtiin vuosien 2023–2024 aikana Voudinpuistossa. Vappulantien uusiminen on vuoden 2025 työohjelmassa. <i>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä on noususuuntainen. (2023: 311,6 /10 000 henkilöä kohti, 2024: 315,6 /10 000 henkilöä kohti)</i>
	Ehkäistään liukastumisia ja kaatumisia jakamalla ikääntyneille kenkiin asennettavia liukuesteit	Jaettujen liukuesteiden määrä vuodessa Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä	valmis	Kaupungin valtuusto hyväksyi kokouksessaan (7.4.2025 § 136) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston esityksen, että Lohjan kaupunki hankkii jalkineisiin asennettavia liukuesteit yli 65 –vuotiaille. Liukuesteiden jakelu alkaa talvella 2025/2026. <i>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä on noususuuntainen. (2023: 311,6 /10 000 henkilöä kohti, 2024: 315,6 /10 000 henkilöä kohti)</i>

Onnistumisia:

- Ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseen keskittyvää järjestötoimintaa tuettiin sekä rahallisin Hyvinvointiavustuksin että Hyte-statuksella käytössä olevilla maksuttomilla kokous- ja kokoontumistiloilla.
- Syksyllä 2024 perustettiin Ikääntyneiden hyvinvointi Lohjalla –verkosto, joka mm. toteutti Ystävänpäivän senioridiskon.
- Suomi liikkeelle –hankeavustuksella ja monitoimijaisena toteutettu ryhmämuotoinen liikuntaneuvonta, kohderyhmänä yli 65-vuotiaat 2. tyypin diabetesta sairastavat tai sairauden riskiryhmään kuuluvat.

- Useita elinympäristön terveyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä edistäviä toimia saatiin valmiiksi ja vaikuttamistoimielinten osallisuutta suunnitteluun edistettiin.
- LUVN:in ikääntyneiden palvelut liittyvät Kaikukortin jakajaksi syksyllä 2025
- Liukuesteiden hankintapäätös.

Panostettava erityisesti:

- Ikääntyneille suunnatun viestinnän edelleen kehittäminen
- Palveluliikenteen markkinoiminen käyttöasteen nostamiseksi
- Kaatumisten ja putoamisten ehkäisy

3. KULTTUURIHYVINVOINTISUUNNITELMA

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja kaupunkistrategia tukevat toisiaan.	Kulttuurihyvinvointisuunnitelma toteuttaa Lohjan kaupunkistrategiaa.	valmis	Lohjan kaupungin ensimmäinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2023.
Kulttuurihyvinvoinnin käsitettä vahvistetaan	Kulttuurihyvinvoinnin tilasta raportoidaan laajassa hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa kattavasti.	ei aloitettu	Ajankohtainen vuoden 2025–2030 hyvinvointisuunnitelmien valmistelussa.
	Kulttuurihyvinvointi huomioidaan ikäkausittaisissa hyvinvointisuunnitelmissa ja –asiakirjoissa.	ei aloitettu	Ajankohtainen vuoden 2025–2030 hyvinvointisuunnitelmien valmistelussa.
	Lohjan kulttuuritoimijoille järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa yhteinen verkostoitumistilaisuus, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita.	käynnissä /jatkuva	Syksyllä 2024 järjestettiin Lohjan alueen taide- ja kulttuuritoimijoille kiitostapaaminen Factory by the Lake – tapahtumaan liittyen. Tapaamisessa käsiteltiin lisäksi kauden 2024–2025 tulevia tapahtumia. Vastaavia tapaamisia järjestetään säännöllisesti tulevina vuosina. Toimenpide on jatkuva.
	Kaikki kulttuurihyvinvointia edistävät ohjelmat ja toiminnot viedään tiedoksi kaupungin luottamushenkilöille ja johtoryhmään, ja niiden toteutumisesta keskustellaan ja niiden toteutuminen arvioidaan.	käynnissä /jatkuva	Kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja sen seuranta on viety tiedoksi luottamushenkilöille ja johtoryhmään. Toimenpide on jatkuva.
	TEAViisariin saadaan todellisia mittareita vastaavia vastauksia.	valmis	TEAViisarin vuoden 2023 tiedot ovat ajantasaiset. TEAViisarin tiedonkeruu toteutui 2025. Vastaukset on koottu yhdessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaryhmän kanssa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
	Kulttuurihyvinvoinnin osaamista jaetaan toimialan sisällä ja hyödynnetään myös muilla toimialoilla.	valmis	Kulttuuritoimi on edustettuna kaupungin monialaisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä.
	Vahvistetaan kulttuurisen yhteistyön rakenteita erilaisilla hankkeilla. Esimerkkinä Lohja lukee! Lojo läser! – lukemisen edistämisen hanke, joka on perusopetuksen, taiteen perusopetuksen ja kaupunginkirjaston hanke.	käynnissä /jatkuva	Lohjan kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta ja sivistyslautakunta ovat hyväksyneet Lohjan lukutaitostrategian kesäkuussa 2024. Lukutaidon edistämistyötä jatketaan vuodesta 2025 monialaisena yhteistyönä. Keväällä 2025 hankkeen yhteydessä järjestettiin ensimmäinen Lohjan Lukupiknik –tapahtuma Lohjan Museolla.
	Kulttuuripolku liitetään osaksi paikallisia varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia, jolloin Kulttuuripolusta tulee kaikkia opettajia velvoittava. Silloin kaikki lapset saavat tietylle luokka-asteelle suunnatun kulttuuritarjonnan.	käynnissä /jatkuva	Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelma on päivitetty vuoden 2024 aikana ja hyväksytty sivistyslautakunnassa ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnassa syksyllä 2024. Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelmaa on alettu jalkauttamaan keväällä 2025. Suunnitelma liitetään osaksi paikallisia varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia kevään 2025 aikana, kun suunnitelmia päivitetään. Varhaiskasvatus ja koulut ovat sitoutuneet Kulttuuripolku-sisältöihin melko hyvin.
	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa sovitaan yhteistyön periaatteista	käynnissä /jatkuva	Kaikukortti-yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa jatkuu ja kehittyy. Alueellisesta kulttuurihyvinvointiin liittyvästä yhteistyöstä on käyty ensimmäinen keskustelu keväällä 2025 ja keskustelua on jatkettu syksyn 2025 aikana.
	Sitoudutaan jatkamaan Kaikukortti-toimintaa pitkäjänteisesti sekä noudattamaan Kaikukortti-toimintamallia.	valmis	Kaikukortti hyväksyttiin toistaiseksi voimassa olevaksi toimintamalliksi joulukuussa 2023. Kaikukortti-toimintaa kehitetään jatkuvasti muun muassa hankkimalla mukaan uusia Kaikukortin jakajia sekä Kaikukortti-kohteita.
	Selkeytetään Kulttuuripolku-kokonaisuuksia ja lisätään ruotsinkielisiä Kulttuuripolku-sisältöjä sekä Kulttuuripolku-sisältöjä aikuisille	valmis	Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelma on päivitetty vuoden 2024 aikana ja hyväksytty sivistyslautakunnassa ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnassa syksyllä 2024. Kokonaisuuksia on selkeytetty muun muassa

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
	ja ikääntyville. Kehitetään virtuaalista Kulttuuripolkua, jolla lisätään alueellisen tasa-arvon toteutumista		ruotsinkielisten sisältöjen sekä ns. plussasisältöjen osalta. Työikäiset henkilöt on rajattu pois Lohjan Kulttuuripolku-suunnitelmasta, koska heidän matalan kynnyksen osallistumiseen on muita keinoja. Ikääntyneille on suunniteltu oma kulttuurisuunnitelma, jonka kehittämistä voidaan jatkaa.
	Osallistutaan kulttuurihyvinvointia edistäviin hankkeisiin.	käynnissä /jatkuva	Lohjan kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat vuosittain mukana hankkeissa. Esimerkiksi Lohjan kaupunginorkesteri on mukana nuorille suunnatussa Taidetestaajat-hankkeessa. Lohjan kaupunginkirjasto sai vuodelle 2025 avustusta perheiden lukemisen edistämiseen ja yleinen kulttuuritoimi osallistuu Länsi-Uudenmaan kuntien yhteiseen AKKE:n rahoittamaan kulttuurihyvinvointi-hankkeeseen vuonna 2025. Toimenpide on jatkuva.
	Sitoudutaan varaamaan määrärahaa kulttuurihyvinvointia varten.	ei aloitettu	Lohjan kaupunki ei ole varannut talousarvioissaan määrärahaa kulttuurihyvinvoinnin edistämiseen.
	Kasvatetaan kulttuuriavustusten budjettia.	valmis	Kulttuuriavustusten määrärahaa korotettiin 50 000 €:lla vuodelle 2024. Määräraha saatiin pidettyä samalla tasolla vuodeksi 2025.
	Kohdennetaan avustuksia kulttuurihyvinvointia lisääviin hankkeisiin.	valmis	Vuoden 2024 avustusten jakosäännössä on kirkastettu, että avustuksia halutaan myöntää lohjalaisten hyvinvointia edistävään toimintaan. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteita tukeva toiminta katsotaan eduksi.
	Järjestetään kulttuuriavustusinfo vuosittain	valmis	Vuoden 2025 kulttuuriavustuslinikat järjestettiin ajalla 25.2. ja 6.3.
Kulttuurihyvin-vointipalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan. Niiden avulla lisätään kuntalaisten osallisuutta sekä ehkäistään syrjäytymistä.	Parannetaan kielellistä saavutettavuutta kehittämällä moni- ja selkokielistä viestintää sekä lisäämällä monikielisiä kulttuurisisältöjä	käynnissä /jatkuva	Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelma on käännetty ruotsiksi. Lohjan kaupunki osallistuu Uudenmaan kulttuurimarkkinat –hankkeeseen, jonka tarkoitus on osallistaa Lohjalla ruotsinkielisiä ja nuoria. Lohjan kaupunki hankki hankerahalla Muoviamolta kierrätysmuovipajoja, jotka

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
			toteutettiin keväällä 2025 suomen- ja ruotsinkielisille nuorille. Toimenpide on jatkuva.
	Lisätään kulttuurihyvinvointia tukevaa maksuttomuutta ja edullisuutta.	käynnissä /jatkuva	Yleisen kulttuurin tapahtumat pääsääntöisesti ovat pääsymaksuttomia. Toimenpide on jatkuva.
	Lisätään matalan kynnyksen kulttuuri- ja järjestötiloja kulttuuri- ja taidetoiminnalle.	käynnissä /jatkuva	Yleisen kulttuurin tilat Sibelius-sali ja Kässän talo ovat maksuttomia tiloja hyte-statusen saaneille yhdistyksille ma-to klo 9–15 välisenä aikana. Matalan kynnyksen kulttuuritilojen lisäämistä selvitetään.
	Sitoudutaan parantamaan kaupungin kulttuuritilojen esteettömyyttä.	ei aloitettu	Toimenpiteitä kulttuuritilojen esteettömyyden edistämiseksi ei ole aloitettu.
	Sitoudutaan alueellista tasa-arvoa lisääviin hankkeisiin ja toimenpiteisiin.	ei aloitettu	Lohjan kaupunki ei ole vuoden 2025 aikana ollut mukana alueellista tasa-arvoa edistävissä hankkeissa.
	Lisätään yhteistyötä maahanmuuttajien kotoutumista edistävien tahojen kanssa	käynnissä /jatkuva	Yleinen kulttuuritoimi tekee runsaasti yhteistyötä maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävän Lohjan Monitoimikeskus ry:n kanssa muun muassa avustusten, Kaikukortti- ja tapahtumatoiminnan sekä ohjausryhmätoiminnan muodossa. Lohjan Maahanmuuttajapalvelut ovat osallistuneet Kaikukortti-toimintaan Kaikukorttien jakajana. Toimenpide on jatkuva.
	Hyvinvointia tuottavien kulttuuripalveluiden kehittämisessä kuullaan Lohjan toimijoita sekä asukkaita. Vähintään kerran valtuustokaudessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä tekee asukkaille hyvinvoinnin eri osa-alueita koskevan kyselyn, joka käsittelee myös kulttuurihyvinvointia.	käynnissä /jatkuva	Hyvinvointia yhdessä -kyläiltoja järjestettiin syksyllä 2024 ja keväällä 2025. Toimenpiteen jatko arvioidaan kaupungin johtoryhmässä kevään 2025 aikana.

Onnistumiset:

- Lohjan Kulttuuripolku-suunnitelman pilotointi kouluille on päästy aloittamaan keväällä 2025 suunnitellussa aikataulussa ja kouluissa on sitouduttu sisältöjen hyödyntämiseen melko hyvin.
- Lohjan kaupunki on kaudella 2024–2025 onnistuneesti mukana kulttuurihyvinvointia edistävissä hankkeissa.
- Lohjan kaupungin kulttuuriavustusten määräraha saatiin pidettyä samalla tasolla kuin vuonna 2024.
- Sibeliussali ja Kässän talo kuuluvat hyte-statukseen. Hyte-statuksen saaneet yhdistykset voivat käyttää edellä mainittuja tiloja maksutta maanantaista torstaihin klo 9–15 välisenä aikana.

Panostettava erityisesti:

- Päivitetyn Lohjan Kulttuuripolku –suunnitelman sisällyttäminen paikallisiin varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin.
- Matalan kynnyksen kulttuuri- ja järjestötilojen lisääminen lähivuosina
- Kulttuuritilojen esteettömyyden parantaminen
- Kulttuuri- ja taidepalveluiden alueellisen tasa-arvon lisääminen

4. LOHJAN LIIKUNTAOHJELMA

4.1 LIIKUNTAYMPÄRISTÖ

LIIKUNTAYMPÄRISTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
VASTUULLISUUS huomioidaan aikaisempaa paremmin Lohjan Liikuntakeskus Oy:n toiminnoissa	Kemikaali- ja polttoainehankinnoissa huomioidaan ympäristöystävällisyys	Hankintaohjeiden noudattaminen	käynnissä /jatkuva	Kalustoa päivitettäessä huomioidaan vähäpäästöisyys, siivouskemikaaleissa huomioidaan ympäristöystävällisyys. Hallituksen päätöksellä hankittu sähköllä toimiva lava-auto huhtikuun lopussa 2025.
	Liikuntapaikkojen kunnossapitoon tarvittavien koneiden ja laitteiden hankinnoissa painotettu elinkaariajattelua ja uusiutuvia energianlähteitä käyttäviä vaihtoehtoja	Hankintaohjeiden noudattaminen Kulutuslukemat	käynnissä /jatkuva	Kulutuslukemia seurataan aktiivisesti ja niiden pohjalta tehdään tarvittavia toimenpiteitä.
	Henkilöstöä koulutetaan energian-, veden- ja materiaalikulutuksen sekä jätteenmuodostuksen ja haitallisten päästöjen vähentämiseksi	Koulutuspäivien määrä	käynnissä /jatkuva	Osa henkilöstöstä koulutettu.
	Materiaaleja ja koneita kierrätetään		käynnissä /jatkuva	Materiaalia, laitteita ja koneita kierrätettiin.
Lohjan Liikuntakeskus Oy:ssä on käytössä kestävä kehityksen suunnitelma	Laaditaan YK:n kestävä kehityksen päämäärien (sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristönäkökulmat) mukaisten tavoitteiden mukainen suunnitelma liikuntaolosuhteiden ja -palvelujen kehittämiseksi	Suunnitelman valmiusaste	käynnissä /jatkuva	Liikuntapaikkapäällikkö käynnisti ohjelman keväällä 2025

LIIKUNTAYMPÄRISTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohjalla on houkutteleva uimahalli	Tehdään päätös uimahallin tulevaisuudesta. Joko vanhan uimahallin peruskorjaus ja laajennus tai uudisrakennus	Päätöksenteon vaiheet	käynnissä /jatkuva	Kaupunginhallitus päätti keväällä 2025 käynnistää uuden uimahallin suunnittelun. Harjun alueesta tehty aluesuunnitelma.
Lohjalla on turvallinen ja energiatehokas jäähalli	Tehdään päätös jäähallin tulevaisuudesta. Joko vanhan jäähallin peruskorjaus ja laajennus tai uudisrakennus	Päätöksenteon vaiheet	käynnissä /jatkuva	Kaupunginhallitus päätti keväällä 2025 käynnistää uuden jäähallin suunnittelun. Harjun alueesta tehty aluesuunnitelma.
Lohjalla on laadukkaat jalkapallon ja yleisurheilun talviharjoittelu-mahdollisuudet	Rakennetaan yhdessä Kisakallion urheiluopiston kanssa monitoimihalli	Päätöksenteon vaiheet	käynnissä /jatkuva	Luontoselvitys tehtiin syksyllä 24. Kaavoituksen odotetaan valmistuvan vuoden 25 aikana.
Esteettömyys huomioidaan liikuntapaikka-rakentamisessa	Suunnittelussa huomioidaan erilaiset käyttäjäryhmät ja niiden tarpeet, vammais- ja vanhusneuvostot osallistuneet suunnitteluun	Esteettömyydelle asetettujen kriteerien toteutuminen liikuntapaikoilla	käynnissä /jatkuva	Ko. ryhmät huomioidaan suunnittelun edetessä ko. vaiheeseen.
Perinteisten talviliikuntamuotojen (hiihto & luistelu) harrastaminen on mahdollista Lohjalla tulevaisuudessakin	Taimiston liikuntapuistoon rakennetaan tekojää Tekolumiladun edellytyksiä kehitetään (uusi lumitykki, lumen säilöntä jne.)	Liikkujien määrä talviliikuntapaikoilla	käynnissä /jatkuva	Tekojääselvitys tehtiin. Puistosuunnitelma tehty kesällä 2024. Tekojään toteutussuunnittelu aloitettu keväällä 2025. Uusi lumitykki hankittiin. Myös uusi latukone hankittiin syksyllä 2024. Lumen säilöntään laadittu suunnitelma.
Lohjalla on Järvi-kaupunki-brändin mukainen, yleinen järvenrantasauna	Rakennetaan Haikariin kaavan mahdollistama moderni yleinen rantasauna	Saunan valmiusaste	käynnissä /jatkuva	Haikarin saunan tarveselvitys hyväksyttiin kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnassa huhtikuussa 25. Hankesuunnitelman valmistelu käynnistetään syksyllä 2025.

LIIKUNTAYMPÄRISTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohjalaiset liikkuvat enemmän luonnossa	Laaditaan ulkoilureittien nykytilaselvitys ja sen pohjalta ulkoilureittien kehittämissuunnitelma	Kehittämissuunnitelman valmiusaste	käynnissä /jatkuva	PTS:n pohjalta tehdään vuotuisia kehittämistoimenpiteitä kaupunkirakenteen määrärahojen puitteissa.
	Lisätään maastopyöräilyreittien määrää	Osallistujien määrä	käynnissä /jatkuva	Neuvoteltu suunnittelua tarjoavien yritysten kanssa ja osallistettu harrastajia.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy järjestää ohjattuja luontoretkeä		käynnissä /jatkuva	Toteutuneet retket soveltavan liikunnan kerholaisille, Kävelykierrokset ja Laavujen kierrokset alueellisesti syksyllä 2024 ja 2025
	Lohjan Liikuntakeskus Oy järjestää luontoliikuntatapahtumia		valmis /jatkuva	Laavujen kierrokset, Lohjanjärven ympäripyöräily, Taikapingiinin metsäretki, Tonttu- ja pääsisäispolut vakiintunutta toimintaa
Ollisaaresta tulee suosittu retkeilykohde	Lohjan Liikuntakeskus Oy kehittää yhteistyötään UUVIn ja Villa Haikarin kanssa.	Ollisaaren vuotuiset kävijämäärät	valmis /jatkuva	UUVIn (Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry) kanssa toteutetaan yhteisiä tapahtumia (Ollisaaripäivä kesäkuussa 2024).
	Lohjan Liikuntakeskus Oy markkinoi Ollisaarta		käynnissä /jatkuva	Markkinointia tehty säännöllisesti ja yhteistyössä UUVIn kanssa
	Lohjan Liikuntakeskus Oy kehittää kulkuyhteyksiä Ollisaareen yhdessä Lohjan kaupungin kanssa		valmis /jatkuva	Aurlahdessa ulkopuoliset yritykset tarjoavat vuokraveneitä kaupunkilaisten ja matkailijoiden käyttöön. Lisäksi Ollisaareen liikennöi yhteysalus.
Turvallisten pyöräteiden määrä Lohjalla kasvaa.	Lohjan Liikuntakeskus Oy pyrkii vaikuttamaan kaupunkisuunnitteluun pyöräteiden lisäämiseksi	Pyöräteiden kilometrimäärä	käynnissä /jatkuva	Lohjan Liikuntakeskus Oy mukana kävelyn ja pyöräilyn edistämistyöryhmässä.
Lohjalaisten palvelutalojen lähistölle	Lohjan Liikuntakeskus Oy esittää lähiliikuntapaikkoja kaupungin investointiohjelmaan	Lähiliikuntapaikkojen määrä	ei aloitettu	Ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.

LIIKUNTAYMPÄRISTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
rakennetaan lähiliikuntapaikkoja	Lohjan Liikuntakeskus Oy tekee yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa		käynnissä /jatkuva	Yhteistyö käynnistetty
	Laaditaan lähiliikuntapaikkaohjelma.		ei aloitettu	Lähiliikuntapaikkaohjelma ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.
Lohjalaisten asuinalueiden lähistölle rakennetaan lähiliikuntapaikkoja	Lohjan Liikuntakeskus Oy esittää lähiliikuntapaikkoja kaupungin investointiohjelmaan	Lähiliikuntapaikkojen määrä	ei aloitettu	Lähiliikuntapaikkaohjelma ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.
	Osallistetaan kuntalaisia		käynnissä /jatkuva	Kuntalaisilta kysytty toiveita ja ehdotuksia eri kanavien kautta mm. ulkokuntosalien rakentamiseen. Osallistuvan budjetoinnin kautta hankittu ulkokuntosalilaitteita Gunnarlaan, Virkkalaan, Sammattiin, Muijalaan ja Lempolaan syksyllä 2025.
	Laaditaan lähiliikuntapaikkaohjelma		ei aloitettu	Lähiliikuntapaikkaohjelma ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.

Onnistumiset:

- Uusi latukone hankittu syksyllä 2024.
- Haikarin saunan tarveselvitys hyväksytty keväällä 2025 ja hankesuunnitelman valmistelu käynnistetty syksyllä 2025.
- Harjun kehittämissuunnitelmaan liittyen kaupunginhallitus käynnisti uuden jää- ja uimahallin suunnittelun

Panostettavaa erityisesti:

- Kestävän kehityksen suunnitelman teko. Liikuntapaikkapäällikkö aloittanut suunnittelun keväällä 2025
- Lähiliikuntapaikkaohjelman laadinta nousee ajankohtaiseksi uuden hallituksen myötä liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.

4.2 LIIKUNTAPALVELUT

LIIKUNTAPALVELUT				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohjalla on saatavilla maksutonta LIIKUNTA NEUVONTAA kaikille väestöryhmille	Luodaan yhteistyössä Lohjan kaupungin kanssa lohjalainen liikuntaneuvontamalli	Liikuntaneuvonta-asiakkaiden lukumäärä	käynnissä /jatkuva	LLK mukana 7. lk harrastussetelikokeilussa. Ikääntyneiden liikuntaneuvontaa ryhmämuotoisena järjestöille ja yhteisöille. Lohjan kaupunki, LUVN keskustan terveysasema, Hiiden Opisto ja Lohjan Liikuntakeskus Oy toteuttivat Suomi liikkeelle - hankeavustuksella liikuntaneuvonnan polkua terveysasemalta ryhmämuotoiseen liikuntaneuvontaan, kohderyhmänä yli 65-vuotiaat 2. tyypin diabetesta sairastavat tai sairauden riskiryhmään kuuluvat.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy rekrytoi LIIKUNTANEUVOJAN palvelukseensa		käynnissä	Esitetty Lohjan kaupungin talousarvioon määrärahaa liikuntaneuvojan palkkaamiseksi aikuisten liikuntaneuvontaan. Ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.
Lohjalla järjestetään säännöllisesti kaupungin sekä liikuntaseurojen ja -yhdistysten yhteiskokouksen	Lohjan Liikuntakeskus Oy koordinoi vuosittaisen liikuntafoorumin, johon kutsutaan mukaan liikuntaseurojen ja -yhdistysten lisäksi myös sosiaali- ja terveysalan yhdistykset, nuorisojärjestöt, maahanmuuttajajärjestöt,	Kokousten ja osallistujien määrä	valmis/ jatkuva	Liikuntafoorumi järjestetään vuosittain marraskuun 11. päivä.

LIIKUNTAPALVELUT				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
	asukasyhdistykset, ikäihmisten yhdistykset ja kulttuuriseurat			
Lohjalla järjestetään kohdennettuja liikuntamahdollisuuksia liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Lohjan Liikuntakeskus Oy järjestää yhteistyössä koulujen ja kouluterveydenhuollon kanssa on maksuttomia liikuntavaihtoehtoja lapsille ja nuorille, erityisesti noin 15-vuotiaille, joilla on havaittu tapahtuvan lajista pois putoamista	Ryhmien ja osallistujien määrä	käynnissä /jatkuva	Järjestetään yhteisiä tilaisuuksia kouluterveydenhoitajille, yhteistyössä kaupungin harrastuskoordinaattorin kanssa. LLK mukana harrastamisen Lohjan mallin kerhoissa.
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa	Lohjan Liikuntakeskus Oy tekee raportin yhteistyössä kaupungin hyvinvointikoordinaattorin kanssa	Vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä	käynnissä /jatkuva	Tiedot kouluterveyskyselystä, avainhenkilönä harrastuskoordinaattori
Mahdollistetaan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden liikunnan harrastaminen osana kuntoutusta	Huomioidaan ko. ryhmät liikuntapaikkojen suunnittelussa.	Käyttäjämäärät	käynnissä /jatkuva	Esteettömyys ja apuvälineet liikuntatiloissa, ja palvelutarjonta ryhmäliikunnassa.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy tekee yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa		käynnissä /jatkuva	Yhteistyö kouluterveydenhuollon, kuntoutusosaston henkilöstön kanssa. Yhteistyö erityisliikunnan asiakkaiden palveluketjun osalta käynnissä.
Liikuntaa koskevissa merkittävässä päätöksissä otetaan käyttöön vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)	Päätösten valmistelijat ja päättäjät koulutetaan päätösten vaikutusten ennakkoarviointiin.	Koulutettujen määrä	käynnissä /jatkuva	LLK:n henkilöstön koulutus meneillään
	EVA-arviointi otetaan käyttöön Lohjan Liikuntakeskus Oy:n palvelujen suunnittelussa		käynnissä /jatkuva	LLK:n henkilöstön koulutus meneillään

LIIKUNTAPALVELUT				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n suorien avustusten kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta parannetaan	Lohjan Liikuntakeskus Oy:n avustusjärjestelmä uudistetaan	Uuden järjestelmän arviointi	valmis	Uusi avustusjärjestelmä astuu voimaan vuoden 2026 alusta.
Vähävaraisuus ei ole Lohjalla esteenä liikunnan harrastamiselle	Lohjan Liikuntakeskus Oy tarjoaa maksuttomia liikuntapaikkoja ja -palveluita	Hyvinvointikertomus	valmis/ jatkuva	Lohjalaisilla käytössään lukuisia maksuttomia liikuntapaikkoja- ja palveluita.
	Huomioidaan omaishoitajat ja hoitovapaalla olevat hinnoittelussa		valmis	Omaishoitajat ja kotihoidon hoitolisää saavat lisätty aleryhmähinnoittelun piiriin.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy tekee yhteistyötä LänsiUudenmaan hyvinvointialueen ja Hope ry:n kanssa		käynnissä /jatkuva	VL-avustus, uintivälinekierrätys, yhteiset varainkeruukampanjat.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy:n avustusjärjestelmä uudistetaan		valmis	Uusi järjestelmä astuu voimaan vuoden 2026 alusta.
Lohjan kaupungin sisällä toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä	Lohjan Liikuntakeskus Oy toimii aktiivisesti poikkihallinnollinen työryhmän perustamiseksi	Työryhmän kokoontumisten määrä	Käynnissä / jatkuva	Poikkihallinnollista yhteistyötä tehdään laajasti eri hallinnon alojen kanssa, mm. Liikkuva Lohja-työryhmässä
Nettipalvelut uudistetaan	Hankitaan uusi ajanvaraus-, tilanhallinta- ja verkkokauppajärjestelmä	Asiakastytyväisyyskysely Tapahtumien määrä	käynnissä /jatkuva	Järjestelmä ollut koekäytössä syksystä 2024 alkaen.
Neidonkeidas on Suomen paras uimahalli ohjattujen vesiliikuntaryhmien saralla	Panostetaan ohjatun vesiliikunnan tuotekehitykseen ml. virtuaaliset palvelut	Vesiliikuntaryhmien määrä	käynnissä /jatkuva	Järjestetään koulutusta ohjaajille, ja jumppatapahtumia uusien asiakkaiden tavoittamiseksi.

LIIKUNTAPALVELUT				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
				Monipuolistettu ohjatun vesiliikunnan ryhmiä ja lisätty mahdollisuuksia virtuaaliselle vesijumpalle.
Tapahtumatuotannon yhteistyön laajentaminen	Liikunta- ja vapaa-ajan järjestöjen lisäksi yhteistyötä laajennetaan kulttuuritoimijoiden ja kaupunginosatoimijoiden kanssa	Tapahtumien määrä, joissa LLK Oy on mukana	käynnissä /jatkuva	Säännölliset kyläkerrokset.
Liikuntapalveluita tarjonnassa koko Lohjan alueella alueellisuus huomioiden	Perustetaan etäliikuntaryhmiä	Alueelliseksi luokiteltavien liikuntapalveluiden määrä	käynnissä /jatkuva	Valmius ryhmien perustamiseen olemassa tarpeen ilmetessä. Vertaisohjatut ryhmät keskusta-alueen ulkopuolella, koulutettu seniorikahviloiden vertaisohjaajia liikuttamaan ikääntyneitä.
	Tiivistetään yhteistyötä Hiiden opiston, liikuntaseurojen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa		käynnissä /jatkuva	Säännölliset yhteistyöpalaverit Hiiden opiston kanssa.

Onnistumiset:

- Avustusjärjestelmä käyttöön vuoden 2026 alussa

Panostettavaa erityisesti:

- Uuden ajanvaraus-, tilanhallinta- ja verkkokauppajärjestelmän valmiiksi saaminen
- Liikuntaneuvonnan kehittäminen osana elintapaneuvontaa

4.3 TALOUS

TALOUS				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n talous on kestäväällä pohjalla	Vuosittainen toimintakate kattaa vuosittaiset poistot	Vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä	käynnissä/jatkuva	Toteutumassa vuoden 2025 osalta
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n liikevaihto kasvaa vuosittain	Lohjan Liikuntakeskus Oy:n taksajärjestelmä uudistetaan	Vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä	ei aloitettu	Hallitus linjasi, että taksajärjestelmän uudistus jätetään seuraavan hallituksen tehtäväksi.
	Liikuntapaikkojen käyttöastetta kohotetaan		käynnissä/jatkuva	Käyttöaste liikuntatiloissa on kasvanut.
Luodaan uusia palvelutuotantomalleja	Luodaan uusia houkuttelevia liikuntapalveluita- ja paikkoja	Kumppanuuksien lukumäärä	käynnissä/jatkuva	Uusia liikuntapaikkoja valmistuu vuosittain.
	Tarjotaan liikuntaseuroille, yhdistyksille ja yrityksille mahdollisuuksia tuottaa liikuntapalveluita		käynnissä /valmis	Uusia kumppanuuksia solmittu (esim. Kantarellifrisbee). Lajikohtaisia liikuntakursseja järjestetään yhteistyössä seurojen kanssa.
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n palveluverkko on tarkoituksenmukainen ja alueellisesti kattava	Luodaan kriteeristö ja mittausvälineet	Valmis mittaristo Asiakastyytyväisyyskyselyt	ei aloitettu	Tarkoitus käynnistää suunnittelu loppuvuonna 2025.

Onnistumiset:

- Käyttöaste liikuntatiloissa on kasvanut vuosittain
- Uusia liikuntapaikkoja on valmistunut vuosittain

Panostettavaa erityisesti:

- taksajärjestelmän uudistaminen

4.4 HENKILÖSTÖ

HENKILÖSTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT		SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Turvataan henkilökunnan riittävyys	Lisätään reservihenkilöstön määrää	Sijaisjärjestelyihin kuluva työaika Liikuntapaikkojen aukioloajat Työssä oppijoiden määrä	käynnissä/jatkuva	Lisätty
	Lisätään vuokratyövoiman käyttöä		käynnissä/jatkuva	Lisätty
	Tiivistetään yhteistyötä Kisakallion urheiluopiston kanssa		käynnissä/jatkuva	Useita eri muotoja (esim. yhteinen monitoimihalliprojekti, opiskelijayhteistyö).
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät vuosittain	Yhteistyön tiivistäminen työterveyshuollon kanssa	Raportointi vuosineljänneksittäin	käynnissä/jatkuva	Säännölliset tapaamiset ja työpaikkakäynnit.
	Työssäolosta palkitseminen		käynnissä/jatkuva	Neuvottelut henkilöstön edustajan kanssa aloitettu.
	Henkilöstön liikuntamahdollisuuksien lisääminen		käynnissä/jatkuva	"Liikuntatunti" & sisäiset liikuntatapahtumat & Hupitoimikunnan järjestämät vuorot/kilpailut.
Henkilöstön hyvinvointi	Hupitoimikunnan resurssien turvaaminen		valmis	TA:n yhteydessä turvattu
LLK Oy:n henkilöstön osaamisen vahvistaminen	Liikuntaohjelman perehdytys henkilöstölle	Koulutuspäivien ja referenssikohteiden määrä	valmis	Osastokohtaiset koulutukset pidetty.
	Vuosittaisen koulutussuunnitelman laadinta liikuntaohjelman tavoitteiden pohjalta		käynnissä/jatkuva	Vuotuiset, yhtiön sisäiset koulutuspäivät.
Henkilöstöllä on mahdollisuus	Järjestetään vuosittaiset ryhmäkehitys-keskustelut	Toteutetut keskustelut	valmis	Toteutettu vuosittain.
	Hyödyllisistä ideoista palkitaan	Innovaatiopalkinto-jen	valmis	Yhtiön sisäistä innovaatiopalkintoa jaetaan.

HENKILÖSTÖ				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT		SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
vaikuttaa yhtiön toimintaan	Yhtiössä otetaan käyttöön whistleblowing-kanava	määrä Palauteen määrä kanavalla	valmis	Otettu käyttöön 1.12.2023.
Tiedottaminen on aktiivista ja avointa	Säännöllisesti julkaistavaan henkilöstötiedotteeseen on kaikilla työntekijöillä mahdollisuus tuottaa sisältöä	Henkilöstötiedotteiden lukumäärä Osastopalavereiden lukumäärä	valmis	Henkilöstötiedote on muutettu reaaliaikaiseksi koko henkilöstön WA-ryhmäksi.
	Osastopalavereja järjestetään säännöllisesti		valmis	Pidetään säännöllisesti.
	Erilaisia WhatsApp-ryhmiä perustetaan		käynnissä/jatkuva	Yhtiössä käytössä useita eri WA-ryhmiä. Niin asiallisia kuin viihteellisiäkin.

4.5 VIESTINTÄ, OSALLISTAMINEN JA VUOROVAIKUTUS

VIESTINTÄ, OSALLISTAMINEN JA VUOROVAIKUTUS				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Lohja valitaan Suomen liikkuvimmaksi kunnaksi Kuntaliiton Suomen liikkuvin kunta – kilpailussa	Lohjan Liikuntakeskus Oy osallistuu vuosittain Kuntaliiton Suomen liikkuvien kunta- kilpailuun	Kilpailun tulos	valmis	Osallistuttu vuosittain
	Lohjan Liikuntakeskus Oy:n palautekanava uudistetaan.	Palauteen määrä	ei aloitettu	Ajankohtainen liikumisohjelman 2030 valmistelussa.

VIESTINTÄ, OSALLISTAMINEN JA VUOROVAIKUTUS				
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	TILA	SEURANTA kesä 2024 - syksy 2025
Kuntalaiset osallistetaan tehokkaasti	Sosiaalisen median kanavilla pyydetään kuntalaisten näkemyksiä niin pienistä kuin isoistakin asioista		valmis/ jatkuva	Sosiaalisen median kautta kysytään kuntalaisilta säännöllisesti erilaisia asioita/toiveita.
Lohjalaisille on mahdollisuus helposti antaa palautetta Lohjan Liikuntakeskus Oy:lle	Lohjan Liikuntakeskus Oy:n palautekanava uudistetaan	Palautteen määrä Reagointiaikojen mittaaminen	ei aloitettu	Ajankohtainen liikkumisohjelman 2030 valmistelussa.
	Palautteeseen reagoidaan nopeasti		käynnissä /jatkuva	Sosiaalisen median kautta tullessiin palautteisiin vastataan mahdollisimman pian, tavoitteena saada chat-palvelu asiakaspalvelun avuksi sekä hyödyntää tulevaisuudessa tekoälyä.
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n sosiaalisen median kanavien seuraajamäärä kasvaa 50%	Resurssien varaaminen some-työhön	Seuraajien lukumäärän kehittyminen	valmis/ jatkuva	Vastuualueita jaettu ja some-kanavien sisällön tuottajia lisätty. Liikuntakeskuksen (Facebook +34 %, Instagram +43%) ja Neidonkeitaan (Facebook +32 %, Instagram +33%). kanavien seuraajien määrä kasvussa.
	Henkilökunnan kouluttaminen		käynnissä /jatkuva	Järjestetty sisäisiä koulutuksia
	Ammattilaisten hyödyntäminen		valmis / jatkuva	Käytetty ulkopuolisia toimijoita mm. videoiden tekemiseen
Lohjalaiset ovat tietosia kaikista lohjalaisista liikuntamahdollisuuksista	Lohjalaisen liikunnan päivää kehitetään ja järjestetään vuosittain	Harrastajien määrä seuroissa Liikuntapalveluita tarjoavien yritysten määrä ja niiden kävijämäärät	valmis/ jatkuva	Uudistunut lohjalaisen liikunnan päivä järjestettiin elokuussa 2023, joka oli toiminnallisempi kuin aikaisempina vuosina. Tapahtuma on järjestetty vuosittain.
	Lohjan Liikuntakeskus Oy tuo esille markkinoinnissaan urheiluseuroja ja liikuntapalveluita tarjoavia yrityksiä		valmis/ jatkuva	Säännöllisesti eri seurojen erilaista toimintaa on esitelty sosiaalisessa sekä Liikuntakeskuksen nettisivuilla

Onnistumiset:

- Sosiaalisen median seuraajien määrä eri kanavissa on kasvanut.

Panostettavaa erityisesti:

- Palautekanavan uudistaminen

5. LIITTEET

Hyvinvointisuunnitelmien vuosiraportin 2025 tilasto-osio